Posebnosti rastja in rastlinstva Krajinskega parka Zgornja Idrijca v zahodni Sloveniji

Characteristics of the vegetation and flora in the Landscape Park Zgornja Idrijca (western Slovenia)

Igor DAKSKOBLER[1], Anka RUDOLF[2], Rafael TERPIN[3]

Izvleček:
Prevladujoče rastje Krajinskega parka Zgornja Idrijca je gozd. Njegove združbe uvrščamo v več kot 25 asociacij. Sestoji večine med njimi sodijo med evropsko varstveno pomembne habitatne tipe. Z gledišča varstva narave so zanimiva redka polsuha travišča na karbonatni podlagi (gozdne jase in travniki na obrobju parka), vlažna travišča in mokrišča v Idrijski Beli in v povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo, združbe skalnih razpok in melišč ter kamnite trate na grebenih kraških planot. V bogatem rastlinstvu parka, ki obsega več kot 800 praprotnic in semenk, je tudi več kot 60 zavarovanih vrst in 57 vrst iz rdečega seznama Republike Slovenije. Tod uspeva pet evropsko varstveno pomembnih rastlin: *Primula carniolica, Primula × venusta, Hladnikia pastinacifolia, Aquilegia iulia* in *Cypripedium calceolus.* Rastlinske združbe, ki smo jih popisali Parku, uvrščamo v petnajst evropsko varstveno pomembnih habitatnih tipov.

Ključne besede: vegetacija, *Aremonio-Fagion*, flora, endemiti, *Ranunculus braun-blanquetii*, Natura 2000, občina Idrija

Abstract:
The predominating vegetation of the Landscape Park Zgornja Idrijca is forest. Its communities are classified into more than 25 associations. Most of their stands belong to habitat types of European conservation interest. They also include some non-forest vegetation communities, especially semi-dry grasslands on calcareous bedrock that are rich in protected orchids, some meadows with predominating moor grass (*Molinia caerulea*) and calcareous fens in Idrijska Bela and wetlands in the spring area of Idrijca bellow Mrzla Rupa. Chasmophytic and scree communities, as well as stony swards are found on the slopes and edges of high karst plateaus. Considering only vascular plants among more than 800 taxa we counted more than 60 protected species and 57 species from the Red List of the Republic of Slovenia. Five taxa of European conservation concern grow here: *Aquilegia iulia, Primula carniolica, Primula × venusta, Hladnikia pastinacifolia*, and *Cypripedium calceolus.* Recorded plant communities in the Park belong to fifteen Natura 2000 habitat types.

Key words: vegetation, *Aremonio-Fagion*, flora, endemic species, *Ranunculus braun-blanquetii*, Natura 2000, the Idrija municipality

1 UVOD
1 INTRODUCTION

V članku smo zbrali naša spoznanja o rastju Krajinskega parka Zgornja Idrijca na podlagi popisov, zbranih v podatkovni bazi FloVegSi (Seliškar in sod., 2003). Raziskovali smo v različnih delih parka, a ga nismo pregledali sistematično in v celoti. Upoštevali bomo predvsem lastna spoznanja, celovitejši pregled raziskav drugih avtorjev pa vsebuje naš članek izpred petnajstih let (Dakskobler in sod., 2010). Poudarek bo na raziskavah iz zadnjih let, ki se nanašajo na t. i. manjšinske gozdne združbe, ki uspevajo na skrajnih ali posebnih rastiščih (v skalovju, v grapah, na rečnih nanosih), in deloma tudi na negozdne združbe (travišča, melišča, povirja, skalne razpoke). Obravnavali bomo razširjenost in pojavljanje zavarovanih praprotnic in semenk ter nekaterih drugih redkih ali ogroženih vrst v parku.

Krajinski park Zgornja Idrijca, njegove meje na zemljevidu, naravnogeografske značilnosti (geološke razmere, podnebje), posebnosti rastja, rastlinstva in živalstva, naravne znamenitosti, kulturno dediščino, varovanje in možnosti razvoja sta predstavili Gorkič in Cernatič Gregorič (1995, 2000), nekatere podatke o tem parku vsebuje tudi

[1] Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Biološki inštitut Jovana Hadžija, Regijska raziskovalna enota Tolmin, Brunov drevored 13, SI-5220 Tolmin
[2] Beblerjeva 10, 5280 Idrija
[3] Vojskarska 12, 5280 Idrija

članek Maksimiljana Mohoriča (2020). V park je zajeto porečje Idrijce od izvirov Idrijce in Belce do Kamšta v Idriji. Najbolj vzhodni del parka od Kamšta do Podroteje obsega le ozek pas ob levem bregu Idrijce in vključuje tudi Staro Mejco. V del od Podroteje po teku reke navzgor so vključena tudi strma pobočja na obeh bregovih Idrijce (pod vzpetino Čekovnik na levem bregu in pod planoto Idrijskega Loga z domačijo Pevc na desnem bregu reke) vključno z Divjim jezerom na desnem bregu in Strugom na levem bregu reke. Na izrazitem zavoju reke pri Vojkovi plošči se pas precej zoži vse do Fežnarja, kjer se v Idrijco z leve izliva Senčni potok. Večji del vzhodnega dela parka je v kvadrantu srednjeevropskega kartiranja flore 0050/1. Od Fežnarja naprej je širina parka bistveno večja in na levem bregu obsega gozdnata pobočja pod Žontovim Jalovcem (743 m), vključuje še samotne domačije v zaselku Osojni Vrh, ki je del vasi Čekovnik, in naprej poteka po obrobju Čekovnikarske planote proti severozahodu vse do roba Vojskarske planote. Na desnem bregu Idrijce park obsega Idrijsko Belo z Lajštom, kjer je sotočje Idrijce in Belce, potem se nad desnim bregom Belce dvigne skoraj do Podtisovega Vrha (Zadlog) in od tam poteka po robu Zadloške planote do Zajčevega vrha (971 m) – tod je del parka v kvadrantu 0049/4 – in naprej po robu planote Tisovca do Špičastega vrha (1106 m) in Putriha (1124 m). Na Putrihu meja ostro zavije proti jugu in park vključuje tudi Dol Ledenico in se južno od nje usmeri spet proti severozahodu na Ciganski vrh, na novejših zemljevidih Žigonov vrh (1336 m). V tamkajšnjem delu parka so strma pobočja na obeh bregovih Belce in greben Osrednika (Korenovše), ki se podaljša do nekdanjega zaselka Krekovše, prav tako spodnji del pobočij ob Bedrovi in Lešnikovi grapi ter Črnem potoku nad desnim bregom Idrijce. Ta največji del parka je v kvadrantu 0049/2. Najbolj severozahodni del parka obsega povirja Bedrove in Lešnikove grape in Črnega potoka ter Idrijce pod zaselkom Mrzla Rupa na Vojskem, grebena Vršiča (891 m) in Slemena (1121 m) nad desnim bregom Idrijce in slemena Brezovega vrha (1106 m) in Razorov (1062 m) na njenem levem bregu. Meja parka obide večino kmetij zaselka Mrzla Rupa in se severovzhodno od Hudega polja spusti v povirni del Trebušice. Ko pride do njene struge, poteka nizvodno po njej do sotočja z Ipavškom. Od tam se po meji med občinama Idrija in Nova

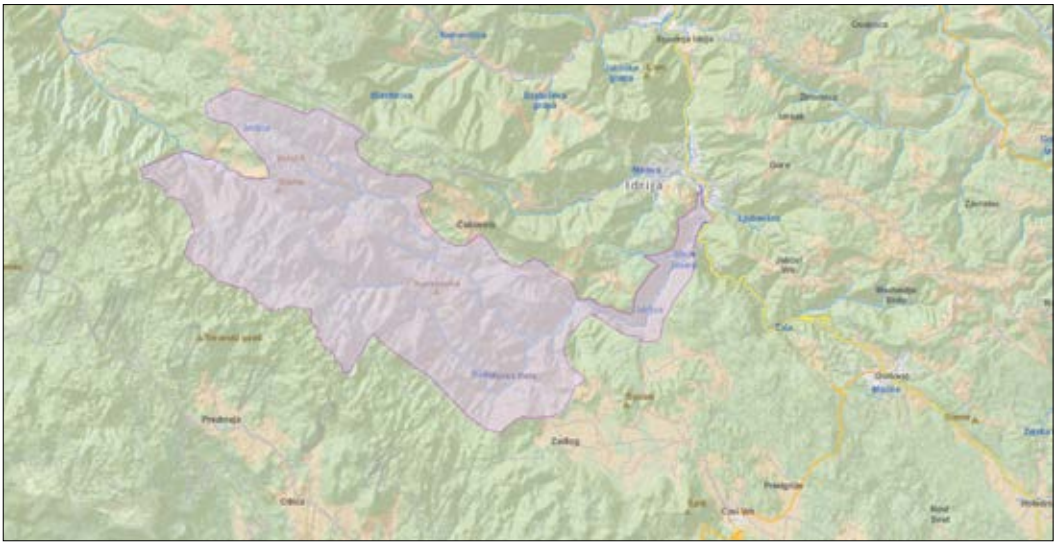

Slika 1: Zemljevid krajinskega parka Zgornja Idrijca. Vir: Zavod za varstvo narave Slovenije, OE Nova Gorica, sliko je posredovala Anica Cernatič Gregorič.
Figure 1: Map of Landscape Park Zgornja Idrijca. Source: Institute of the Republic of Slovenia for Nature Conservation, Regional Unit Nova Gorica, received from Anica Cernatič Gregorič.

Gorica povzpne na Zeleni rob (1291 m), kjer je skrajna zahodna točka krajinskega parka. Naprej poteka proti jugovzhodu po meji med občinama Idrija in Ajdovščina vse do Dol Ledenice. Park torej obsega severovzhodna pobočja Zelenega roba nad potokom Ipavšek, Male Govce (greben med dolinama Trebušice in Ipavška), Bukov vrh (1313 m), ki je njihov podaljšek (v kotanji na njegovi južni strani je ostanek pragozda), in njegova pobočja nad povirnim delom Trebušice (Suha grapa). Jugovzhodno od Zelenega roba meja poteka po robu grebena severno in severovzhodno od Golakov ter Javorškega vrha proti Ciganskemu (Žigonovemu) vrhu. V tamkajšnjem delu parka sta očitni vzpetini Sončni rob (1256 m) in Poslušanje (tudi Vrh Poslušanja, 1346 m). Najbolj severozahodni in severni del parka je v kvadrantu 9949/3, manjši del okoli domačije Podobnik (Vojsko) v kvadrantu 9949/4, preostali del zahodno od Ciganskega (Žigonovega) vrha, ki obsega povirje Belce pod Hudim poljem, Bukov vrh, Sončni rob in Poslušanje ter robni del Golakov pa v kvadrantu 0049/1. Skupna površina parka je 4274 hektarjev, višinski razpon pa od okoli 330 m do 1450 m n. m.

2 METODE
2 METHODS

Fitocenološke in floristične popise smo naredili po ustaljenih srednjeevropskih metodah (Braun-Blanquet, 1964, Jalas & Suominen, 1967) in jih vnesli v podatkovno bazo FloVegSi (Seliškar in sod., 2003). Nomenklaturni viri za imena rastlinskih združb so Šilc in Čarni (2012), Dakskobler in Surina (2017a,b), Dakskobler (2024a), Dakskobler in Martinčič (2020, 2023) in Bončina in sod. (2021). Slednje delo je tudi vir za poimenovanje gozdnih rastiščnih tipov. Nomenklaturna vira za imena cevnic sta Mala flora Slovenije (Martinčič in sod., 2007) in podatkovna baza FloVegSi. V članku mahov v glavnem ne omenjamo, čeprav smo jih deloma tudi popisovali in nabirali za določitev. Vira za podatke o zavarovanih rastlinah in rastlinah iz rdečega seznama sta Anon. (2002, 2004) in Skoberne (2007). Pri oznakah celotne razširjenosti vrst upoštevamo predvsem delo Flora alpina (Aeschimann in sod., 2004a, b). Ugotovljene rastlinske združbe smo razvrščali v habitatne tipe po tipologiji, prirejeni za slovenske razmere (Jogan in sod., 2004). Naši popisi se večinoma nanašajo na štiri kvadrante srednjeevropskega kartiranja flore: 9949/3, 0050/1, 0049/2 in 0049/1, le manjši del parka leži tudi v kvadrantih 9949/4 in 0049/4. Geografske koordinate popisov in nahajališč so določene po slovenskem geografskem koordinatnem sistemu D 48 (cona 5) po Besselovem elipsoidu in z Gauss-Krügerjevo projekcijo.

3 REZULTATI
3 RESULTS

3.1 Gozdne in grmiščne združbe
3.1 Forest and shrub communities

Gozd pokriva 97 % površine krajinskega parka, pri čemer je prevladujoča karbonatna geološka podlaga. V parku je osrednja gozdna združba dinarski jelovo-bukov gozd (*Omphalodo-Fagetum,* sin. *Abieti-Fagetum dinaricum*), ki uspeva v višinskem pasu od 400 m v Strugu vse do nadmorske višine 1250 m (Surina in Dakskobler, 2013). Drevesna sestava te združbe je v veliko sestojih precej spremenjena, večinoma prevladuje bukev in včasih bi po videzu sklepali tudi na bukov gozd z velecvetno mrtvo koprivo (*Lamio orvalae-Fagetum*). Sestoji te asociacije so pogostejši v južnem delu krajinskega parka, na manj strmih osojnih pobočjih nad desnim bregom Belce. V podgorskem pasu (okoli 400 m n. m.) v Strugu in na nekoliko višji nadmorski višini v Idrijski Beli so manjše površine bukovja s tevjem (*Hacquetio-Fagetum*), v sledovih (pri Zagodi) tudi pionirski sestoji združbe belega gabra in belega šaša (*Carici albae-Carpinetum betuli*).

Zgornje gorske (altimontanske) bukove gozdove severovzhodno od grebena Golakov, na Orlovskem, Ciganskem in Bukovem vrhu, uvrščamo v združbo bukve in platanolistne zlatice (*Ranunculo platanifolii-Fagetum*), sestoje bukve in gorskega javorja na visokokraških uravnavah s svežimi tlemi pa v združbo bukve in kljukastosemenske zvezdice (*Stellario montanae-Fagetum*). Na najvišjih ali najbolj izpostavljenih vrhovih severovzhodno od glavnega grebena Golakov in na Vrhu Poslušanja smo ugotovili tudi podvisokogorsko združbo bukve in kopjaste podlesnice (*Polysticho lonchitis-Fagetum*).

Na bolj skrajnih rastiščih na osojnih dolomitnih pobočjih s plitvo rendzino uspeva združba bukve in kresničja (*Arunco-Fagetum*), na prisojnih dolomitnih pobočjih pa združba bukve in črnega gabra (*Ostryo carpinifoliae-Fagetum*). V Strugu smo na manjših površinah našli tudi združbo bukve in jesenske vilovine (*Seslerio autumnalis-Fagetum*).

Za krajinski park Zgornja Idrijca je še posebno značilna in lahko prepoznavna združba bukve in dlakavega sleča (*Rhododendro hirsuti-Fagetum*), ki porašča zelo strma do prepadna osojna pobočja pod grebeni Špičastega vrha, Putriha in od Vratc proti Belci ob lovski stezi Gamsarici, v povirnem delu Belce na obeh bregovih potoka tik nad Črno drago (Dakskobler, 2003). Precej površin te združbe je na pobočjih, ki se spuščajo k povirnemu delu Idrijce, na primer pod Vrhom Bata in nad Bedrovo grapo, a tudi na pobočjih nad povirnim delom Trebušice, v strminah Bukovega vrha, Malih Govcev ter na robu Govcev nad Ipavškom od Zelenega roba proti Smrekovi dragi.

Posebna oblika bukovja uspeva na rečnih nanosih ob Belci za pregrado Brusovih (Belčnih) klavž (le en popis smo naredili tudi nizvodno omenjenih klavž). Nastanek sestojev je morda povezan prav s pregradami na Belci, torej s človekovim delovanjem in so na nek način drugotni. V drevesni plasti je poleg bukve najpogostejša smreka, posamično tudi gorski javor in veliki jesen, z manjšo pogostnostjo in srednjim zastiranjem še črni gaber in siva vrba. V grmovni plasti so pogosti leska, gorski brest in navadni volčin (*Daphne mezereum*). V zeliščni plasti največjo površino zastirajo vrste *Carex alba* (a ne povsod), *Omphalodes verna, Petasites paradoxus, Cardamine pentaphyllos, C. enneaphyllos, Scopolia carniolica, Galeobdolon flavidum, Knautia drymeia* subsp. *intermedia, Aposeris foetida*, *Lamium orvala, Listera ovata*, ponekod tudi *Lunaria rediviva*. Posamično se pojavlja skalna robida (*Rubus saxatilis*). Te sestoje začasno imenujemo po snežnobelem repuhu (*Petasites paradoxus*) in jih uvrščamo v subasociacijo

Slika 2: Bukov gozd na rečnih nanosih ob Belci (*Petasiti paradoxi-Fagetum* nom. prov.). Foto: I. Dakskobler.
*Figure 2: Fagus sylvatica stands on gravel bars of Belca (*Petasiti paradoxi-Fagetum *nom. prov.). Photo: I. Dakskobler.*

Petasiti paradoxi-Fagetum sylvaticae nom. prov. *piceetosum abietis*, mogoča bi bila tudi uvrstitev v subasociacijo *Hacquetio-Fagetum petasitetosum paradoxi*. Sestojem tega sintaksona so nekoliko podobni mešani pionirski sestoje smreke, bukve, gorskega javorja in velikega jesena, s posamezno primesjo črnega gabra, sive vrbe, sive jelše, alpskega negnoja in ponekod tise, ki smo jih popisali na levem bregu Idrijce na Lajštu in na obeh bregovih reke v Majnšku. Pred nedavnim (Dakskobler, 2010a) smo jih uvrstili v sintakson *Lamio orvalae-Salicetum eleagni caricetosum albae* var. *Fagus sylvatica* in jih označili kot sukcesijsko stopnjo proti bukovemu gozdu. Sestoje bukovja s snežnobelim repuhom poznamo tudi na hudourniških nanosih Gneliške grape pri izvirih Tolminke, na rečnih nanosih v dolini Učje in v povirnem delu doline Nadiže.

Še precej bolj pionirsko obliko grmiščno-gozdnega rastja smo popisali na nanosih ob Belci za pregrado pod Štrukljevcem oz. pod zaselkom Tršanovše (med Babjim zobom in Marijino kapelico). V njem v najvišji sestojni plasti prevladuje siva vrba (*Salix eleagnos*), v grmovni plasti so navadni srobot (*Clematis vitalba*), črni gaber, ponekod tudi smreka, rdeča in velikolistna vrba (*Salix purpurea, S. appendiculata*) ter navadna krhlika (*Frangula alnus*). Najpogostejše vrste zeliščne plasti so *Molinia arundinacea, Petasites paradoxus, P. hybridus, Eupatorium cannabinum, Cirsium oleraceum, Chaerophyllum hirsutum, Knautia drymeia* subsp. *intermedia, Calamagrostis varia, Buphthalmum salicifolium*, *Galium laevigatum*, le ponekod tudi *Equisetum arvense* in posamično *Carex flava* agg. V teh sestojih rastejo tudi nekatere vrste melišč, prodišč in skalnih razpok: *Astrantia carniolica,*

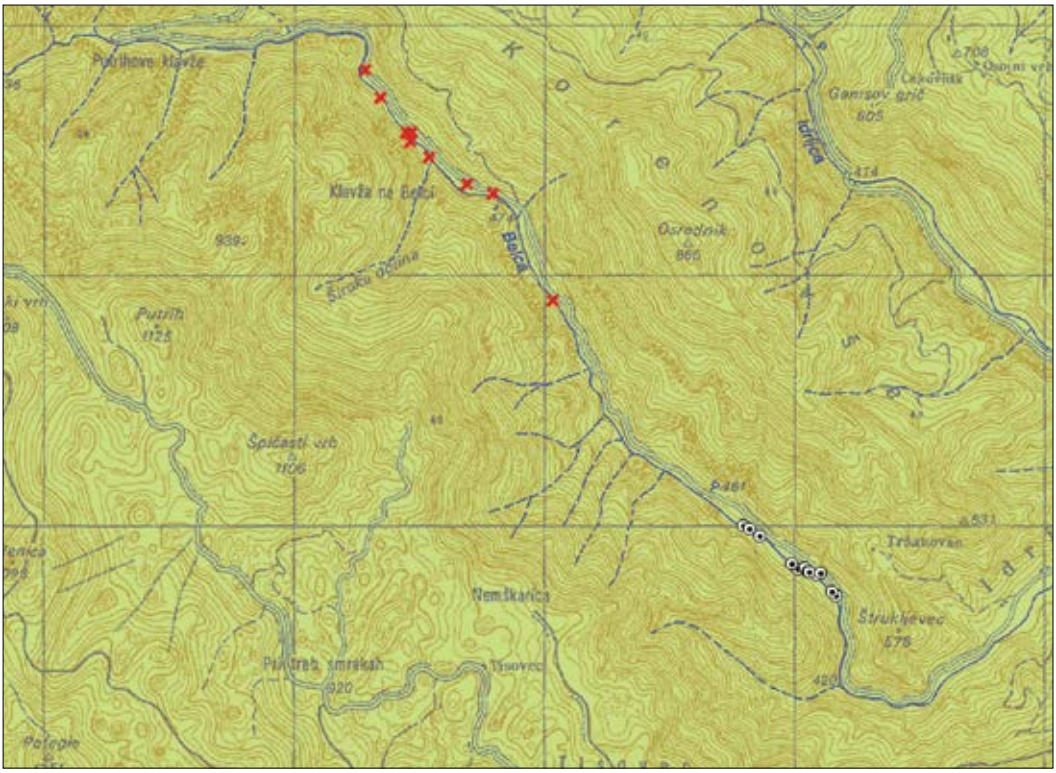

Slika 3: Obrečni gozdni sestoji ob Belci: *Petasiti paradoxi-Fagetum* nom. prov. (križec) in *Molinio arundinaceae--Salicetum eleagni* nom. prov. (krogec), GURS 1: 25.000.
Figure 3: Riverine forest stands along the Belca: Petasiti paradoxi-Fagetum *nom. prov. (cross) and* Molinio arundinaceae-Salicetum eleagni *nom. prov. (circle), GURS 1: 25.000.*

Campanula cespitosa, Carduus crassfiolius, Scabiosa lucida subsp. *stricta, Carex mucronata, Hieracium porrifolium*, na dveh popisih tudi *Aquilegia iulia*. Ker sestoji ne sodijo v nobeno od nam znanih združb sive vrbe v Sloveniji (Dakskobler, 2010a, 2024a), jih začasno uvrščamo v asociacijo *Molinio arundinaceae-Salicetum eleagni* nom. prov.

Na mešani ali silikatni geološki podlagi (laporovec, glinavec, skrilavec, peščenjak, tuf, tufit) in distričnih rjavih tleh v povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo uspeva tudi kisloljubni jelovo-bukov gozd, ki ga uvrščamo v subasociaciji *Blechno-Fagetum abietetosum* in *Luzulo-Fagetum abietetosum* (Dakskobler in sod., 2011). Sestoji jelovja s praprotmi (*Galio rotundifolii-Abietetum*, sin. *Dryopterido-Abietetum*) so na manjših površinah na glinavcih in peščenjakih s koluvialnimi distričnimi rjavimi tlemi, na primer v povirju Lešnikove grape, nad Tratnikovimi usadi, v sledovih tudi v Strugu.

V kotanjah visokega krasa, v žlebovih in na pobočjih z nerazvitimi, koluvijalno-deluvijalnimi tlemi so z dušikom bogata rastišča plemenitih listavcev, ki jih uvrščamo v združbo gorskega javorja in spomladanske torilnice (*Omphalodo-Aceretum pseudoplatani*) in, večinoma v zgornjem gorskem pasu, združbo gorskega javorja in velecvetne mrtve koprive (*Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani*) – Dakskobler (2026a). V skalovju nad Divjim jezerom, v Gladkih skalah nad Podrotejo in pri plezališču v Strugu smo popisali sestoje lipe in črnega gabra (*Ostryo carpinifoliae-Tilietum platyphylli* nom. prov.). V širšem pomenu bi jih lahko uvrstili v asociacijo *Saxifrago petraeae-Tilietum platyphylli*, čeprav skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*) v njih ne raste. Pri Divjem jezeru in v Strugu smo našli tudi združbo velikega jesena in črne čmerike (*Veratro nigri-Fraxinetum excelsioris*).

Slika 4: Pionirsko rastje na prodiščih Belce in sestoji sive vrbe (*Molinio arundinaceae-Salicetum eleagni*). Foto: I. Dakskobler.
*Figure 4: Pioneer vegetation on gravel bars of Belca with the stands of gray willow (*Molinio arundinaceae-Salicetum eleagni*). Photo: I. Dakskobler.*

Vegetacijska posebnost sta še dve združbi: smrekovje z modrim kosteničevjem (*Lonicero caeruleae-Piceetum*) v mraziščnih kotanjah južno od Bukovega vrha (vrtači pod Petelinovim vrhom, kota 1306 m), pri Škrbini in zahodno od Poslušanja ter ruševje s slečnikom (*Rhodothamno-Pinetum mugo*) tik pod Zelenim robom, v vrtačah pod Petelinovim vrhom, zahodno od Poslušanja. (Martinčič, 1977; Gorkič in Cerantič Gregorič,1995).

Na strmih do prepadnih dolomitnih pobočjih tu in tam uspevajo borovi gozdovi. Sestoje, kjer prevladuje črni bor (Mali Govci in pobočja Bukovega vrha nad povirjem Trebušice, rob Govcev nad Ipavškom), uvrščamo v združbo črnega bora in malega jesena (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*), sestoje bolj razširjenega rdečega bora pa v združbo rdečega bora in trirobe košeničice (*Genisto januensis-Pinetum sylvestris*) – ponekod v Idrijski Beli. Na prodiščih Idrijce v Idrijski Beli uspeva združba rdečega bora in sive jelše (*Alno incanae-Pinetum sylvestris*) – Dakskobler (2010a).

Prisojno, redkeje osojno skalovje nad Idrijco in Belco poraščajo nizki panjevski gozdovi ali grmišča črnega gabra in malega jesena (*Fraxino orni-Ostryetum carpinifoliae*). Popisa dveh takih sestojev na prisojnih pobočjih na dolino Belce pod Vrhom Bata smo objavili nedavno (Terpin in Dakskobler, 2023), njuna posebnost pa je prisotnost redke jugovzhodno-evropske vrste, dolgolistne kompave (*Carlina biebersteinii* subsp. *biebersteini*), in v enem od popisov tudi pojavljanje tujerodne mahovne vrste *Campylopus introflexus* (Strgulc Krajšek in sod., 2023), ki smo jo pozneje našli tudi v kisloljubnem bukovem gozdu nad Senčnim potokom. Sestoje te združbe najdemo tudi na prepadnih robovih nad Senčnim potokom in pod Čekovnikom v Strugu (Dakskobler, 2015), kjer rastejo tudi piramidasta zvončica (*Campanula pyramidalis*), jesenček (*Dictamnus albus*) in perunika, ki jo za zdaj določamo kot ilirsko (*Iris pallida* subsp. *illyrica*) – Terpin (1994: 56). Toploljubni ruj (*Cotinus coggygria*) v parku omenjajo Gorkič in Cernatič Gregorič (1995, 2000) in Bavcon (in litt.). Rasel naj bi pri Divjem jezeru, v Strugu in v Putrihovih stenah, a sami teh nahajlišč ne poznamo. Na strmih skalnatih osojah v povirju Idrijce in Belce uspeva tudi združba črnega gabra in dlakavega sleča (*Rhododendro hirsuti-Ostryetum*).

Vrbovja ob Idrijci pri Idrijski Beli uvrščamo v grmišče sive in rdeče vrbe (*Salicetum eleagno-purpureae*) ter v gozdno združbo sive vrbe in velecvetne mrtve koprive z belim šašem (*Lamio orvalae-Salicetum eleagni caricetosum albae*) – Dakskobler (2010a). Slednjo smo popisali tudi na mešanih karbonatno-silikatnih nanosih v povirju Idrijc pod Mrzlo Rupo in ponekod na rečnih nanosih ob Belci. V robnem delu parka, v Stari Mejci, so na majhnih površinah pionirski gozdovi, v katerih prevladujejo siva jelša, veliki jesen in bela vrba, ponekod je prisotna tudi črna jelša, in jih uvrščamo v asociacije *Salicetum albae, Lamio orvalae-Alnetum incanae* in *Carici remotae-Fraxinetum excelsioris.* V najbolj mokrem delu so grmišča pepelnatosive vrbe (*Salicetum cinereae* s. lat.), ki so navadno razvojno povezana z grezi črne jelše (*Alnetum glutinosae*) – Dakskobler (2023).

Med prvobitnimi grmišči so poleg ruševja tudi nekatera vrbovja. Združbo velikolistne vrbe in dlakavega sleča (*Rhododendro hirsuti-Salicetum appendiculatae*) smo našli na skalnatem grebenu med Špičastim vrhom in Putrihom, Martinčič (1977) jo omenja tudi v vrtači pod Bukovim vrhom. Pod Vratci, ob stezi Gamsarica proti Belci in na skrajnem vzhodnem robu Govcev nad grapo Ipavška, smo popisali sestoja gole vrbe (*Salix glabra*), ki ju uvrščamo v asociacijo *Homogyno sylvestris-Salicetum glabrae* (Dakskobler in Surina, 2017b).

Le na majhnih površinah smo opazili drugotna pionirska grmišča kranjske kozje češnje (*Rhamnus fallax*) na gozdnih posekah, vetrolomnih ali žledolomnih površinah in v naravnih vrzelih (Nemškarica nad dolino Belce, na pobočjih njenega pritoka Ipavšek, nad in pod ostanki partizanske bolnice Pavla nad levim bregom Belce nad Črno drago). Vse tri sestoje uvrščamo v asociacijo *Laburno alpini-Rhamnetum fallacis.* Podobni sestoji kranjske kozje češnje, ki pa jih uvrščamo v asociacijo *Lunario redivivae-Rhamnetum fallacis,* so pod Javorškim vrhom, že zunaj meja krajinskega parka in Občine Idrija (Dakskobler in sod., 2013). Na Poslušanju (Vrhu Poslušanja)

smo popisali fragment grmišča brestovolistne medvejke s kimastoplodnim šipkom (*Roso pendulinae-Spiraeetum chamaedryfolii* nom. prov.). V povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo (9949/3) smo na erozijskem pobočju na peščenjaku in glinavcu na districnih rjavih tleh našli pionirsko grmišče navadnega brina (*Juniperus communis*), ki se razlikuje od doslej opisanih združb tega iglavca v Sloveniji (Dakskobler, 2024b), zato ga uvrščamo v provizorno asociacijo *Lycopodio clavati-Juniperetum communis* nom. prov. V zeliščni plasti poleg kijastega lisičjaka tla najbolj zastirata še vrsti *Molinia arundinacea* in *Erica carnea*, v njej pa rastejo tudi vrste *Calluna vulgaris, Pulmonaria stiriaca*, *Phegopteris connectilis, Thelypteris limbosperma* in *Blechnum spicant*. V grmovni in spodnji drevesni plasti so posamično smreka, jelka, rdeči bor, bukev, siva vrba, rakita (*Salix aurita*), macesen, češmin in mokovec.

3.2 Steblikovja, meliščne združbe in kamnita travišča v Krajinskem parku Zgornja Idrijca

3.2 Tall stems, scree communities, and rocky grasslands in the Zgornja Idrijca Landscape Park

Med združbami visokih steblik smo popisali sestoje trpežne srebrenke in velecvetne mrtve koprive (*Lamio orvalae-Lunarietum redivivae*) v kotanji med Putrihom in Špičastim vrhom (Na Orlevcu) – njen izvorni opis smo objavili v članku o rastju v grapi Liščak (Dakskobler in Martinčič, 2023). V to asociacijo uvrščamo tudi steblikovje na brežini dovozne cest k logarnici na Krekovšah. Njegova posebnost je turinska perla (*Asperula taurina*), kjer je za zdaj edino znano nahajališče v Trnovskem gozdu (Dakskobler in sod., 2025). Drugačno, bolj zgornjegorsko in podvisokogorsko

Slika 5: Steblikovje z avstrijskim divjakovcem in dlakavim lepenom (*Doronico austriaci-Adenostyletum alliariae*) pod Hudopoljskim Triglavom. Foto. I. Dakskobler.
Figure 5: Stand of the association Doronico austriaci-Adenostyletum alliariae *below Hudopoljski Triglav. Photo: I. Dakskobler.*

je steblikovje z avstrijskim divjakovcem in dlakavim lepenom (*Doronico austriaci-Adenostyletum alliariae*), ki smo ga popisali v gruščnatem žlebu zahodno od Hudopoljskega Triglava (severno od Poslušanja in jugovzhodno od Sončnega roba). Sestoji te asociacije so znani tako v Julijskih Alpah, vključno s Poreznom (Seljak, 1974, Dakskobler, 2008), kot v Dinarskem gorstvu, na primer na Snežniku (Surina, 2005). V povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo smo popisali prodiščno združbo snežnobelega repuha in trstikaste stožke (*Molinio arundinaceae-Petasiteum paradoxi* nom. prov.), tam in v dolini Belce tudi združbo navadnega repuha (*Chaerophyllo hirsuti-Petasiteum officinalis*). Združbo navadnega in snežnobelega repuha (*Petasitetum officinalis-paradoxi* nom. prov.) smo opazili v dolini Belce in v Senčnem potoku, kjer je v njej rasel tudi lepi čeveljc (*Cypripedium calceolus*). V povirju Trebušice pod Malimi Govci na cestni brežini v Strugu smo popisali visoko steblikovje z belim repuhom in kranjskim volčičem (*Scopolio carniolicae-Petasiteum albi*) – Dakskobler (2024c).

Ob poti med Hudim poljem in Vratci smo popisali združbo gozdnih vrzeli s konjsko grivo, volčjo češnjo in golim lepenom (*Adenostylo glabrae-Eupatorietum cannabini* nom. prov.), v Strugu pa steblikovje z vrsto *Physalis alkekengii* (*Scopolio carniolicae-Physalietum alkekengii* nom. prov.), kjer raste tudi kimasta ovratnica (*Carpesium cernuum*). Steblikovje s prevladujočima kranjskim volčičem in dvolistno morsko čebulico (*Scillo bifoliae-Scopolietum carniolicae* nom. prov.) smo popisali na cestni brežini med Podrotejo in Divjim jezerom in podobno združbo tudi drugod v Strugu.

Med združbami melišč in kamnitih travišč ter brežin smo pod Vrhom Bata omenili in s popisom predstavili dve: *Carlino biebersteinii--Calamagrostietum variae* nom. prov. in *Hieracio porrifolii-Molinietum arundinaceae* nom. prov. Nad levim bregom Belce tik pod ostanki partizanske bolnice Pavla, nad levim bregom Pavline grape, smo na neustaljenem pobočnem zdrsu popisali sestoj snežnobelega repuha in lepljive kadulje (*Salvio glutinosae-Petasitetum paradoxi* nom. prov.). Nahajališča meliščne združbe golega lepena in kranjskega zalega kobulčka (*Astrantio carniolicae-Adenostyletum glabrae*) so pod Zelenim robom nad grapo Ipavška, ob stezi Gamsarica nad desnim bregom Belce (nad Črno drago), v povirju Belce in pod Hudopoljskim Triglavom. Pod slednjo skalnato vzpetino južno od Hudega polja smo popisali tudi meliščno združbo alpskega nadliščka, rumenega milja in krhke priščanice (*Paederoto luteae-Circeetum alpinae* nom. prov.). Na vlažnih meliščih z dolgotrajno snežno odejo v kotanji Kraljeva kamra, že zunaj parka, a zelo blizu njegove meje, sta Surina in Vreš (2009) našla združbo četverozobega slanozora (*Heliosperma pusillum*) in jo uvrstila v asociacijo *Drepanoclado uncinati-Heliospermetum pusilli*. V sledovih so sestoji te asociacije verjetno tudi v vrtači pod Bukovim vrhom, ki jo je raziskal Martinčič (1977), in v kateri se pojavljata vrsta *Heliosperma pusillum* in mah *Drepanocladus uncinatus* (*Sanonia uncinata*), kar pa bo treba še preveriti.

Posebnost so slabo porasla melišča v Tratnikovih usadih, kjer je geološka zgradba zelo pisana in zapletena (Čar, 2021); poenostavljeno so prisotni glinavci, peščenjaki in konglomerati z lečami apnenca. Zaradi močne erozije so pobočja skoraj gola, z malo rastja. Na njihovem vznožju smo med drugim popisali vrste *Adenostyles glabra, Aster bellidiastrum, Carex flava, C. ferruginea, Carlina acaulis, C. vulgaris, Dactylorhiza fuchsii, Epipactis palustris, Eriophorum latifolium, Iris graminea, Laserpitium peucedanoides, Parnasia palustris, Petasites paradoxus* (tukajšnjo združbo melišč bi morda lahko imenovali po njem), *Picea abies, Pinus sylvestris, Platanthera bifolia, P. chlorantha, Polygala amarella*, *Salix eleagnos, Sesleria albicans, Equisetum telmateia* in *Tofieldia calyculata,* v okolici tudi vrsto *Hemerocallis lilioasphodelus*.

Na razu Špičastega vrha smo popisali fragment pionirskega travišča s prevladujočima modriko (*Sesleria albicans*, sin. *S. caerulea*) in rano materino dušico (*Thymus praecox* subsp. *polytrichus*) – *Thymo polytrichus-Seslerietum albicantis* nom. prov., na Vrhu Poslušanja pa travišče s prevladujočimi vrstami *Sesleria albicans* in *Carex mucronata*, kjer raste tudi abraščevolistni grint (*Senecio abrotanifolius*) – začasno ta sestoj uvrščamo v asociacijo *Potentillo caulescentis--Seslerietum albicantis* nom. prov.

V Gamsarici nad Belco, na Sončnem robu in pod Zelenim robom so nahajališča zelo kamnitih travišč z ostnatim šašem in kranjskim jegličem (*Saxifrago squarrosae-Caricetum mucronatae* var. geogr. *Primula carniolica*) – Dakskobler (2006), Dakskobler in Surina (2017a), v Gamsarici nad Belco, pod Hudopoljskim Triglavom, na skrajnem robu Govcev nad grapo Ipavška in pod Zelenim robom pa nahajališča podobnih kamnitih travišč čvrstega šaša in kranjskega jegliča (*Primulo carniolicae-Caricetum firmae*). Združbo modrike in kranjskega jegliča (*Primulo carniolicae-Seslerietum calcariae*) smo popisali v skalovju severovzhodno od Zelenega roba nad Ipavškom, na Sončnem robu in ponekod v Gamsarici nad Belco (Dakskobler, 2006).

Doslej popisane združbe skalnih razpok v krajinskem parku Zgornja Idrijca, v katerih poleg kranjskega jegliča rastejo tudi Charmeilov repuš (*Phyteuma scheuchzeri* subsp. *columnae*), rumeno milje (*Paederota lutea*), kranjski zali kobulček (*Astrantia carniolica*), marjetičasta nebina (*Aster bellidiastrum*), predalpski prstnik (*Potentilla caulescens*), dvocvetna vijolica (*Viola biflora*) in (ali) alpska mastnica (*Pinguicula alpina*), uvrščamo v naslednje asociacije (Dakskobler in Martinčič, 2020, 2023):

Astrantio carniolicae-Primuletum carniolicae (dolina Belce, Idrijska Bela med Fežnarjem in Lajštom, Ljašt – sotočje Idrijce in Belce, Hudopoljski Triglav, vznožje Bukovega vrha nad Suho grapo v povirju Trebušice).

Phyteumato columnae-Primuletum carniolicae (incl. subas. *astrantietosum carniolicae*) – prevladujoča združba skalnih razpok s kranjskim jegličem v krajinskem parku Zgornja Idrijca.

Astrantio carniolicae-Pinguiculetum alpinae (dolina Belce, pri sotočju Belce in Mihatove grape, obrečne skale na desnem bregu Belce gorvodno Babjega zoba in tudi drugod).

Slika 6: Hudo polje z večjo, še vzdrževano travnato površino. Foto. I. Dakskobler.
Figure 6: Hudo Polje with graslands which are still mown. Photo: I. Dakskobler.

Phyteumato columnae-Paederotetum luteae nom. prov. (Mali Govci nad povirjem Trebušice, Babji zob in še druga nahajališča v dolini Belce; povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo; Poslušanje: Za Strgarijo, Špičasti vrh, pod Zelenim robom nad Ipavškom, pod Bukovim vrhom, Sončni rob, Črna draga, Strug).

Paederoto luteae-Potentilletum caulescentis (Govci, pobočja nad Ipavškom, Bukov vrh).

Calamagrostio variae-Asteretum bellidiastri (dolina Belce pri Ipavški brvi).

Paederoto luteae-Violetum biflorae Dakskobler et Martinčič 2023 nom. prov. (nad levim bregom Belce, grapa nad Putrihovimi klavžami, spodmol, kotanja zahodno od Poslušanja).

Paederoto luteae-Heliospermetum veselskyii nom. prov. (Govci, pobočja nad Ipavškom jugovzhodno pod Zelenim robom).

3.3 Polsuha vrstno bogata travišča (*Festuco-Brometalia*)

3.3 Semi-dry species-rich grasslands (*Festuco-Brometalia*)

Vrstno bogata travišča smo popisovali le na petih območjih: na nekaj krajih v Idrijski Beli, na Krekovšah, pod Žontovim Jalovcem ter pri Žontu, v Mrzli Rupi in na Hudem polju. Na slednjem nahajališču na uravnanem delu travnika prevladuje združba rumenkastega ovsenca in Freynovega trpotca s črnikasto bilnico (*Rhinantho freynii-Trisetetum flavescentis fetucetosum nigrescentis*). Vrstno bogat suh travnik na pobočju v severozahodnem delu travnika pa uvrščamo v provizorno asociacijo *Laserpitio peucedanoidis-Koelerietum pyramidatae* nom. prov. V njej med travami poleg navadne smiljice (*Koeleria pyramidata*) veliko površino zastira še skalna glota (*Brachypodium rupestre*). Za provizorno združbo pa so diagnostične nekatere

Slika 7: Vrstno bogato suho travišče (*Laserpitio peucedanoidis-Koelerietum pyramidatae* nom. prov.) v zahodnem delu travnika na Hudem polju. Foto: I. Dakskobler.
*Figure 7: Species rich meadow (*Laserpitio peucedanoidis-Koelerietum pyramidatae *nom. prov.) in western part of grasslands on Hudo Polje. Photo: Igor Dakskobler.*

značilnice podvisokogorsko-visokogorskih travišč na karbonatni podlagi: (*Elyno-Seslerietea*): *Betonica alopecuros, Laserpitium peucedanoides, Gentiana clusii, Arabis ciliata, Ranunculus carinthiacus, Rhinnathus aristatus* (*R. glacialis*), *Polygala alpestris* in vmesna oblika med taksonoma *Centaurea bracteata* in *C. haynaldii* subsp. *julica* (Dakskobler in Vreš, 2024). Na omenjenem travniku rastejo tudi vrste *Aquilegia nigricans*, *Orobanche reticulata, Gentiana tergestina, Gymnadenia conopsea, Dactylorhiza sambucina* in poganjki pritlikave jerebike (*Sorbus chamaemespilus*).

Na Krekovšah smo naredili dva popisa vrstno bogatega suhega travnika, ki ga začasno uvrščamo v asociacijo *Bromo-Plantaginetum mediae* s. lat., v njem uspevajo tudi vrste *Aquilegia nigricans, Betonica alopecuros, Carex humilis*, *C. tomentosa, Centaurea scabiosa* subsp. *fritschii, C. bracteata, Orchis ustulata, O. tridentata*, tudi njun križanec *Orchis* × *dietrichiana, Gymnadenia conopsea, Listera ovata, Sanguisorba minor* in *Cirsium pannonicum*. Na Krekovšah je večji del travnikov ne bolj globokih tleh in na njem raste manj vrst.

V Mrzli Rupi je vrstno bogat suh travnik tik na meji krajinskega parka, in sicer pod cesto k Amevnkarju (Omevnikarju). Uvrščamo ga v združbo navadne oklasnice in pokončne stoklase (*Bromo-Danthonietum alpinae*), v njem pa smo popisali naslednje vrste: *Gymnadenia conopsea, Listera ovata, Gentiana tergestina* in *Ophioglossum vulgatum*. Rafko Terpin in Jože Kosec (7. 7. 2020) sta na njem opazila tudi dehteči kukovičnik (*Gymnadenia odoratissima*).

V Idrijski Beli smo popisali vrstno bogat polsuh travnik (*Festuco-Brometalia*) nad cesto nizvodno Majnika, na katerega robu bujno raste bleda kukavica (*Orchis pallens*), poleg nje pa tudi vrste *Orchis mascula* subsp. *speciosa, O. tridentata, Listera ovata, Betonica alopecuros* in *Salvia pratensis* subsp. *saccardiana*. Suhe travnike na Lajštu, pri nekdanji Logarnici Bela in pri Fežnarju uvrščamo v asociacijo *Bromo-Danthonietum alpinae*, na njih pa rastejo tudi piramidasti pilovec (*Anacamptis pyramidalis*) in še druge travniške kukavice (*Orchis ustulata, O. mascula* subsp. *speciosa*). V isto asociacijo uvrščamo tudi travnike pod Žontovim Jalovcem in nad in pod domačijo Žont. Tudi na njih rastejo nekatere kukavičevke (*Orchis ustulata, O. tridentata, Anacamptis pyramidalis, Platanthera chlorantha*).

3.4 Kisloljubna travišča z volkom (*Nardus stricta)*
3.4 Acidophilic grasslands with matgrass (*Nardus stricta*)

Združbo volka in navadne grebenuše (*Polygalo vulgaris-Nardetum strictae*), v kateri raste tudi arnika (*Arnica montana*), smo popisali na manjši površini na velikem travniku na Hudem polju in v Mrzli Rupi, med Habetom in Pustoto, nad izviri Idrijce. V tem drugem sestoju rasteta tudi oblasta kukavica (*Traunsteinera globosa*) in navadna majnica (*Antennaria dioica*).

3.5 Mokrotni travniki in mokrišča
3.5 Wet meadows and wetlands

Mokrotne travnike, ki po vrstni sestavi sodijo že med nizkobarjanske združbe iz zveze *Caricion davallianae,* smo opazili v Idrijski Beli nizvodno Majnika. Tamkajšnji najbolj moker sestoj začasno uvrščamo v asociacijo *Eriophoro latifoliae-Caricetum paniceae*. V njem prevladuje vrsta *Eriophorium latifolium*, poleg nje pa so pogosti vlagoljubni šaši: *Carex panicea, C. hostiana, C. echinata*, *C. flava, C. canescens, C. distans* ter vrste *Valeriana dioica, Taraxacum* sect. *Palustria, Equisetum palustre, E. arvense, Scirpus sylvaticus* in *Juncus inflexus*. Na večjem, nekoliko manj mokrotnem delu travnika je pogosta tudi vrsta *Succisa pretensis*.

Mokrišča so tudi v povirju Idrijce pod Mrzlo rupo, kjer smo pred približno petnajstimi leti Na Logu, nad desnem bregu Idrijce, ob stranskem pritoku navzgor od mostu, popisali povirno rastišče na glinavcu, v katerem je rasla tudi okroglolistna rosika (*Drosera rotundifolia*), poleg nje pa tudi vrste *Carex demissa, C. flava., C. lepidocarpa, C. flacca*. Največje zastiranje smo ugotovili za vrste *Eriophorum latifolium, Molinia arundinacea, M. caerulea, Tofieldia calyculata.* Približno 500 m gorvodno, pod Amevnkarjem, je bilo še eno nahajališče rosike, prav tako ob desnem stranskem pritoku. Tam so poleg nje rasle še vrste *Carex demissa, C. echinata, C. flacca, C. flava, Molinia arundinacea*, *M. caerulea, Pinguicula alpina*,

Tofieldia calyculata, Platanthera bifolia, Erica carnea, Polygala chamaebuxus, Calluna vulgaris in *Pinus sylvestris*, v okolici pa tudi vrsti *Blysmus compressus* in *Eriophorum angustifolium*. Oba sestoja nedvomno še sodita v zvezo *Caricion davallianae*, uvrstitev na rangu asociacije pa je negotova. V bližini smo popisali bolj tipično nizkobarjansko združbo s prevladujočim širokolistnim muncem (*Eriophorum latifolium*) in modro stožko (*Molinia caerulea*) ter šaši (*Carex umbrosa, C. flacca, C. flava, C. demissa*), v kateri rastejo tudi vrste *Dactylorhiza maculata* s. str. (naša določitev ni zanesljiva), *Platanthera chlorantha*, *Gymnadenia conopsea*, *Epipactis palustris, Polygala amarella* in *Pinguiciula alpina.*

Povirno združbo s prevladujočima vrstama *Eriophorum latifolium, Epipactis palustris, Carex demissa* in *C. lepidocarpa* smo popisali tudi pri izviru Idrijce tik pod cesto Mrzla Rupa–Vojsko. Na usadih na glinavcih in peščenjakih nad desnim bregom potoka pod Habetom je bil sestoj trstikaste stožke in širokolistnega munca (*Eriophoro latifoliae-Molinietum arundinaceae* nom. prov.), nekoliko nizvodno, na podobnem rastišču, pa sestoj širokolistnega munca s senčnim šašem in trstikasto stožko (*Carici umbrosae-Eriophoretum latifoliae molinietosum arundinaceae* nom. prov.). Še bolj nizvodno, na levem bregu, pri kamnu 16, je bilo prav tako povirje z muncem in šaši (*Carici-Eriophoretum latifoalie* nom. prov.), v katerem rastejo vrste *Carex demissa, C. echinata, C. flacca, C. ferruginea, C. flava, Juncus articulatus, J. effusus*, *Epipactis palustris, Pinguicula alpina, Tofieldia calyculata, Parnassia palustris, Molinia arundinacea* in *Dactylorhiza maculata.*

Mokrotna travišča nad Idrijskimi klavžami (9949/4), kjer smo popisali vrste *Carex vesicaria, Epipactis palustris, Scirpus sylvaticus, Crepis paludosa, Equisetum palustre,* najbrž sodijo v zvezo *Molinion caeruleae*.

Združbe mokrotnih rastišč so tudi na prodiščih Belce za pregrado gorvodno od Babjega zoba. Tam smo ugotovili združbo Shuttleworthovega rogoza (*Typhetum shuttleworthii*) in združbo gozdnega sitca in ločij (*Junco articulati-Scirpetum sylvaticae* nom. prov.).

Slika 8: Hudopoljski Triglav severno od Poslušanja v Krajinske parku Zgornja Idrijca. Foto: Igor Dakskobler.
Figure 8: Hudopoljski Triglav, north of Poslušanje in the Landscape Park Zgornjaa Idrijca. Photo: I. Dakskobler.

3.6 Oznaka rastlinstva
3.6 Vegetation marking

Po podatkih v bazi FloVegSi v Krajinskem parku Zgornja Idrijca uspeva več kot 800 taksonov praprotnic in semenk (seznam je glede na nepopolno pregledanost območja in neupoštevanja vseh virov gotovo pomanjkljiv). Za objavo smo pripravili zgolj popis vrst v Stari Mejci, a ga v članku (Dakskobler, 2023) pomotoma niso objavili, zato ga zdaj objavljamo v elektronski obliki (Dakskobler, 2026b). Seznam vrst, ki smo jih pred leti popisali vzdolž Idrijce od izvirov pod Mrzlo Rupo do Zagode, vsebuje preglednica 1, stolpci 11, 12, 13 in 14, str. 49–74, v članku Dakskobler in sod. (2011). Popisi oz. delovni seznami iz preostalih delov parka so na voljo pri prvem avtorju.

Nekoliko podrobneje bomo obravnavali zgolj zavarovane, redke in varstveno ogrožene vrste, o katerih je na Idrijskem, tudi ob zgornji Idrijci, prvi med nami pisal Terpin (1994, 2005, 2006). Zavarovanih taksonov, če upoštevamo tudi podvrste, križance in forme, je 66, če upoštevamo zgolj rang vrste, pa 61 (Dakskobler in sod., 2026). Med njimi so štiri evropsko varstveno pomembne vrste: *Aquilegia iulia, Cypripedium calceolus, Hladnikia pastinacifolia* in *Primula carniolica*.

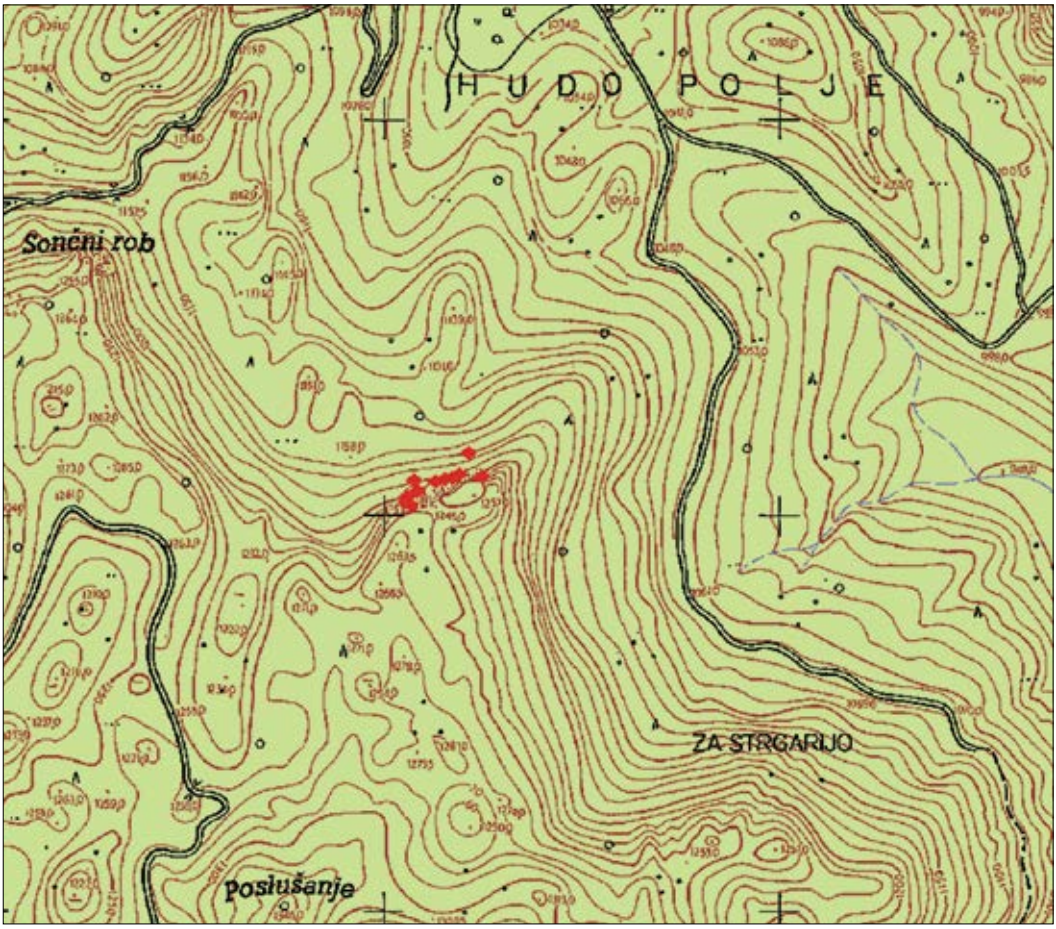

Slika 9: Nahajališča julijske (jugovzhodnoalpske) orlice (*Aquilegia iulia*) pod Hudopoljskim Triglavom, GURS 1 : 5000.
Figure 9: Localities of Aquilegia iulia *below Hudopoljski Triglav, GURS 1 : 5000.*

Za julijsko (jugovzhodnoalpsko) orlico (prej smo jo poznali kot Bertolonijevo orlico, *A. bertolonii*), že objavljenim opisom nahajališč in rastišč v severnem delu Trnovskega gozda (Dakskobler, 2004, 2010, Dakskobler in Terpin, 2002), dodajamo tri nova nahajališča. Prvo je severno od Poslušanja in južno od Hudega polja (kvadrant 0049/1) pod zelo skalnato trizobo vzpetino, ki jo imenujemo Hudopoljski Triglav (1262 m). Tam smo jo popisali na enajstih krajih na nadmorski višini od 1180 m do 1220 m na osojnih, zelo kamnitih, skalnatih in (ali) gruščnatih rastiščih v vrzelastih nizkih gozdovih v pečevju, v združbah nekoliko vlažnih skalnih razpok, v zelo kamnitem travišču in v gruščnatih žlebovih, v sestojih naslednjih asociacij: *Rhododendro hirsuti-Fagetum*, *Phyteumato columnae-Primuletum carniolicae, Astrantio carniolicae-Primuletum carniolicae, Primulo carniolicae-Caricetum firmae* in *Astrantio carniolicae-Adenostyletum glabrae*. Na razmeroma majhni, a težko pregledni in deloma brez plezalske opreme nedostopni polhektarski površini smo opazili nekaj deset primerkov te orlice.

Drugo novo nahajališče je na rečnih nanosih na levem bregu Belce za pregrado Belčnih (Brusovih) klavž (0049/2, 490 m n. m.). V zelo vrzelastem mešanem gozdu črnega gabra, gorskega javorja, sive vrbe in bukve, začasno ga uvrščamo v asociaicjo *Petasiti paradoxi-Fagetum* (sliki 2 in 3), smo opazili le en primerek. Tretje novo nahajališče je prav tako na levem bregu Belce, za pregrado gorvodno Babjega zoba (0049/2, 425 m n. m.), v dveh pionirskih sestojih sive vrbe, ki ju uvrščamo v asociacijo *Molinio arundinaceae-Salicetum eleagni* nom. prov. (sliki 3 in 4). Obe nahajališči sta verjetno le prehodni, občasno se torej julijska orlica pojavlja naplavljeno ne samo v dolini Trebušice (Dakskobler, 2010b), temveč tudi v dolini Belce.

Za lepi čeveljc (*Cypripedium calceolus*) imamo le nekaj novejših podatkov, ki jih še nismo napisali v prejšnih objavah (Terpin, 1994, Jogan, 2004, Dakskobler, 2001, Dakskobler in sod., 2010). Soavtor Rafko Terpin ga je našel v Gamsarici nad Bedrovo grapo, pod Prižnico in pri vstopu na stezo Gamsarica nad Vrtom (Terpin in Vončina, 2010). Več primerkov je le v Senčnem potoku, tam predvsem v bukovih sestojih iz asociacije *Ostryo-Fagetum* ali v njihovih vrzelih. Tam ga je med nami zadnja potrdila Anka Rudolf. Pred tremi leti ga je opazila na najmnaj treh nahajališčih in primerkov je bilo dovolj. V Bedrovi grapi smo opažali le posamične primerke, predvsem v sestojih asociacije *Rhododendro hirsuti-Fagetum*.

Vsa doslej znana nahajališča hladnikovke v Krajinskem parku Idrijca so v tistem delu Zelenega roba, ki spada v Občino Idrija. Našli smo jo na nadmorski višini od 1260 m do 1290 m na meliščih, kamnitih tratah, v skalnih razpokah in

Slika 10 in 11: Julijska (jugovzhodnoalpska) orlica (*Aquilegia iulia*) na melišču (zgoraj) in v skalnih razpokah (spodaj), Hudopoljski Triglav. Foto: I. Dakskobler.
Figure 10 and 11: Aquilegia iulia *on scree (above) and in rock crevices (below), Hudopoljski Triglav. Photo: I. Dakskobler.*

v ruševju, v sestojih asociacij *Astrantio carniolicae-Adenostyletum glabrae, Primulo carniolicae-Caricetum firmae*, *Saxifrago squarrosae-Caricetum mucronatae* var. geogr. *Primula carniolica*, *Primulo carniolicae-Potentilletum clusianae, Phyteumato columnae-Primuletum carniolicae potentilletosum caulescentis* in *Rhodothamno-Pinetum mugo*. Nahajališča so na težko dostopnih območjih, neposrednih človekovih vplivov skoraj ni. Njena nahajališča so mogoča tudi v najbolj skalnatih in gruščnatih delih jugovzhodnih pobočjih Zelenega roba proti Ipavšku, ki smo jih pregledali le delno.

Kranjski jeglič (*Primula carniolica*) je v Krajinskem parku Zgornja Idrijca zelo pogost, vendar najstarejši med nami (RT) ugotavlja, da ga je bilo okoli leta 1980 še precej več kot ga je zdaj. V zadnjih petdesetih letih je izginilo precej nekoč bogatih nahajališč, ohranil pa se je v skalnatih, težko dostopnih krajih. Njegova najbolj znana nahajališča so ob Divjem jezeru, a dejansko so v veliko delih parka, tudi blizu bolj obiskanih krajev, kot je Lajšt v Idrijski Beli ali vlažno skalovje ob Belci blizu ceste med Ipavško brvjo (oz. Babjim zobom) in Putrihovimi klavžami. V parku zdaj skupno poznamo več kot sto nahajališč s koordinatami. Kranjski jeglič je najpogostejši v sestojih dveh združb, ki se imenujeta po njem (*Astrantio carniolicae-Primuletum carnioilicae, Phyteumato columnae-Primuletum carniolicae*), v kamnitih tratah (*Primulo carniolicae-Caricetum firmae*, *Primulo carniolicae-Seslerietum calcariae, Saxifrago squarrosae-Caricetum mucronatae*), a tudi v nekaterih drugih bolj vlagoljubnih združbah skalnih razpok in melišč.

Precej redek je njegov križanec z lepim jegličem (*Primula auricula*), idrijski jeglič (*Primula* × *venusta*), z malo znanimi nahajališči: 0049/1: Bedrova grapa, Sončni rob (v sestoju asociacije *Primulo carniolicae-Caricetum firmae*), severno od Vratc, vzhodno od Poslušanja (v sestoju asociacije *Phyteumato-Paederotetem luteae*) in na vzhodnem robu Govcev nad Ipavškom, tam se rastišču nismo

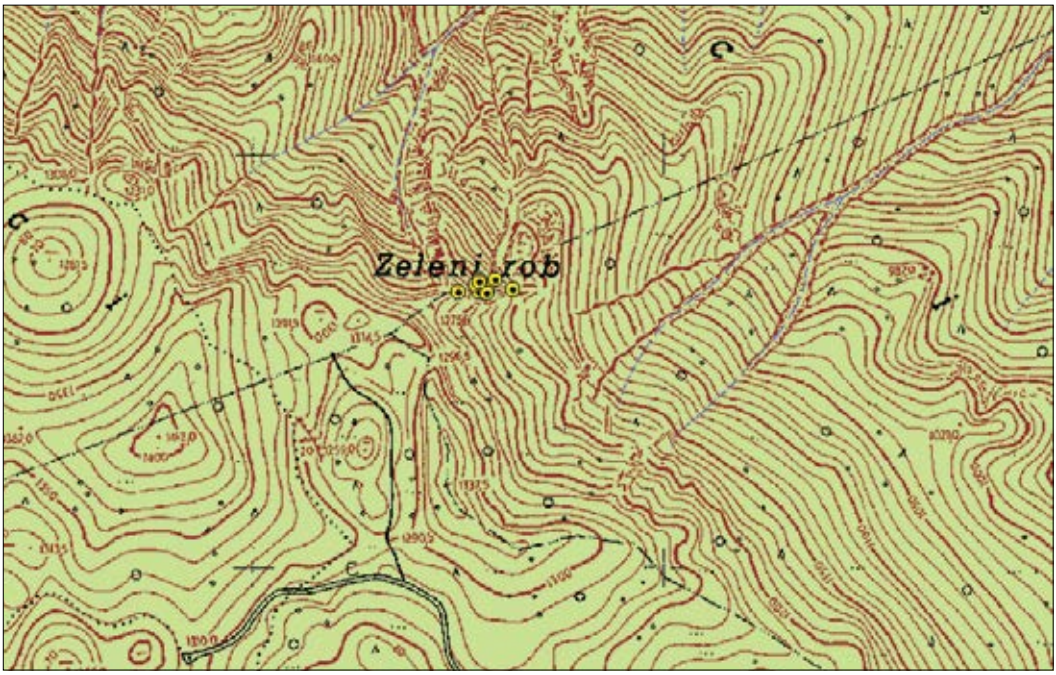

Slika 13: Nahajališča hladnikovke (*Hladnikia pastinacifolia*) na Zelenem robu v Krajinskem parku Zgornja Idrijca, GURS 1: 5000.
Figure 13: Localities of Hladnikia pastinacifolia *on the Zeleni rob in the Landscape park Zgornja Idrijca, GURS 1 : 5000.*

mogli približati); 0049/2: Putrihove kavže / Putrihove stene (T. Wraber in Skoberne, 1989), na več krajih ob Gamasarci nad Črno drago, 9949/3: Mali Govci – pobočja nad Suho grapo (*Phyteumato columnae-Primuletum carniolicae*). Raste torej v podobnih združbah kot kranjski jeglič, težko pa ga je prepoznati zunaj obdobja cvetenja.

Med drugimi zavarovanimi vrstami naj omenimo zgolj tiste z malo znanimi nahajališči. Tak je sploščeni dvorednik (*Diphasiastrum complanatum*) z nahajališčem nad Vrtom, nad cesto Krekovše-Vojsko (Anka Rudolf in Tinka Gantar, 2011, še neobjavljeno), kijasti lisičjak (*Lycopodium clavatum*): erozijsko območje na peščenjakih in glinavcih v povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo, (Dakskobler in sod., 2011), pomladanski veliki zvonček (*Leucojum vernum*): Zagoda, Kobila v bližini Idrije. Najbrž je nahajališč več, a manjkajo zgodnje spomladanski popisi; arnika (*Arnica montana*): Hudo polje in Mrzla Rupa: blizu domačije Habe, montpelierski nageljček (*Dianthus monspessulanus*): Strug; zimzeleni gornik (*Arctostaphylos uva-ursi*): Zeleni rob in Sončni rob, pasji zob (*Erythronium dens-canis*): Strug, skoraj do Fežnarja, piramidasti pilovec (*Anacamptis pyramidalis*): Idrijska Bela (Šinkovec, Lajšt, pri nekdanji logarnici, pri Fežnarju), Čekovnik (Žont), Müllerjeva močvirnica (*Epipactis muelleri*): Lajšt, Idrijska Bela, Tršanovše, Kucelj pod Lampetovim koritom; purpurna močvirnica (*Epipactis purpurata*): povirje Idrijce nizvodno Loga (Dakskobler in sod., 2011), mesnordeča prstasta kukavica (*Dactylorhiza incarnata*): Stara Mejca; pegasta prstasta kukavica (*D. maculata* s. str.): določitev ni zanesljiva, povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo (Dakskobler in sod., 2011); majska prstasta kukavica (*D. majalis*): povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo, Bedrova draga, bezgova prstasta kukavica (*D. sambucina*): Hudo polje; Traunsteinerjeva prstasta kukavica (*D. traunsteineri*): Idrijska Bela blizu Šinkovca (T. Wraber, 1979, podatek povzema Terpin, 2006), brez novejših potrditev; trikrpi koralni koren (*Corallorhiza trifida*): 0049/1: Bukov vrh, 1250 m n. m., *Omphalodo-Fagetum*; severozahodno od Kurjega brda, ob stezi proti Škrbini, 1320 m n. m., *Ranunculo platanifolii-Fagetum*), rdeča naglavka (*Cephalanthera rubra*): nad desnim bregom Belce nasproti Tršanovš, nad Krekovšami – M. Wraber (1964, mscr.), Bedrova grapa; oblasta kukavica (*Treunsteinera globosa*): Mrzla Rupa: Habe; pikastocvetna kukavica (*Orchis ustulata*): Idrijska Bela, Krekovše, bleda kukavica (*O. pallens*): Idrijska Bela: med Majnikom in Lajštom, na Lajštu, Strug nad plezališčem, ob cesti pri Kobili, na začetku Struga; trizoba kukavica (*O. tridentata*): Krekovše, Idrijska Bela; čeladasta kukavica (*O. militaris*): Idrijska Bela: Lajšt, Stara Mejca, škrlatnordeča kukavica (*O. purpurea*): Idrijska Bela: Senčni potok, Tršanovše, Korenovše; kojniška perunika (*Iris sibirica* subsp. *erirrhiza*): 0049/1: skrajno vzhodni del Govcev nad dolino Ipavška, rob bukovega gozda z dlakavim slečem, *Rhododendro hirsuti-Fagetum*, 1150 m n. m., Igor Dakskobler, jeseni 2023 in spomladi 2024; hermelika (*Sedum maximum*): Strug, Divje jezero okroglolistna rosika (*Drosera rotundifolia*): povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo, mokrišča, na dveh krajih (Dakskobler in sod., 2011).

Nekatere vrste iz rdečega seznama, ki niso zavarovane in smo jih popisali v Krajinskem parku Zgornja Idrijca, so: *Arctium nemorosum* (Krekovše, Putrih, Orlovski vrh, Hudo polje, Strug); *Blysmus compressus* (povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo), *Carex distans, C. hostiana, C. paniculata, C. vesicaria* (predvsem mokrišča ob povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo, deloma tudi mokrotni travniki v Idrijski Beli), *Cyperus flavescens* (Idrijska Bela, levi breg Idrijce nizvodno logarnice, mokrotna, z mivko prekrita rastišča), *Euphorbia villosa* (Idrijska Bela, Divje jezero, Stara Mejca), *Hieracium pospichalii* (*H. sanctoides*): okolica Divjega jezera, Strug, Lajšt, prodišča Belce, Vrh Bata; *Ophioglossum vulgatum* (Idrijska Bela: obrečni travnik nizvodno Majnika, Mrzla Rupa: travnik pri Amevnkarju / Omevnikarju), *Typha shuttleworthii* (Idrijska Bela, prodišča Belce gorvodno Babjega zoba), *Veratrum nigrum* (Stara Mejca, Divje jezero, Strug, Idrijska Bela, dolina Belce, razmeroma pogost), *Eriophorum latifolium* (Idrijska Bela: med Fežnarjem in Lajštom in med Lajštom in Majnikom, Tratnikovi usadi, precej nahajališč je v povirnem delu Idrijce pod Mrzlo Rupo vse do Idrijskih klavž), *E. angustifolium* (Stara Mejca, povirje Idrijce pod Mrzlo Rupo)

in *Viola pyrenaica* (Strug) – Dakskobler (2011). Na rdečem seznamu je tudi Hladnikov volčič (*Scopolia carniolica* f. *hladnikiana*), redek različek kranjskega volčiča, pri katerem je venec tudi na zunanji strani rumen in ga je soavtorica Anka Rudolf spomladi leta 2020 našla v bukovem gozdu v Dorfovi dolini, severozahodno od Zajčevega vrha (0049/4, 800 m n. m.). To je poleg Špičastega vrha nad Zadlogom (Dakskobler, 2013) drugo znano nahajališče v Trnovskem gozdu. Najbrž bi v rdeči seznam sodila tudi Braun-Blanquetova zlatica (*Ranunculus braun-blanquetii*), ki smo jo popisali v podvisokogorskem bukovem gozdu (*Polysticho lonchitis-Fagetum*) pod grebenom severno od Golakov, severozahodno od Kurjega brda (0049/1). To je ena izmed vrst agregata *Ranunclus auricomus* agg. Med njimi je njej podobna Wraberjeva zlatica (*R. wraberi*), ki je v rdečem seznamu. Za še eno vrsto iz rdečega seznama, navadno reziko (*Cladium mariscus*), obstaja podatek izpred več kot sto let, da rase v Idrijski Beli (našel jo je zdravnik Jurij Dolinar / Dolliner, glej T. Wraber in Skoberne, 1989), a o njenem pojavljanju ni novejših potrditev. V povodju reke Idrijce zdaj poznamo le dve nahajališči navadne rezike, v grapi Vidršek (Idršek) pod Ravnami pri Cerknem in v grapi Pršjak (Gorenja Trebuša), ob slapu v Sopotih (Dakskobler, 2011).

Nekateri v krajinskem parku redki taksoni so *Anemone* × *pittonii* (Stara Mejca, Zagoda, Strug, Lajšt, dolina Belce med Belčnimi in Putrihovimi klavžami), *Juniperus sibirica* (rob nad Črno drago severovzhodno od Ciganskega/Žigonovega vrha), *Cystopteris regia* (Bukov vrh, Poslušanje, Hudopolj-

Slika 14: Hladnikov volčič (*Scopolia carniolica* f. *hladnikiana*) v najbolj južnem delu Krajinskega parka Zgornja Idrijca pod Zajčevim vrhom. Foto: A. Rudolf.
Figure 14: Scopolia carniolica f. hladnikiana *in the southernmost part of the Landscape Park Zgornja Idrijca, below Zajčev Vrh.* Photo: A. Rudolf.

ski Triglav), *Circaea alpina* (Bukov vrh, Sončni rob, pod Hudim poljem proti povirju Belce); *Senecio abrotanifolius* (Poslušanje), *Monotropa hypophitis* (Sončni rob), *Pyrola rotundifolia* (0049/2: osojni breg Belce nad Črno drago), *Orthilia secunda* (Hudo polje, Hudopoljski Triglav), *Moneses uniflora* (Hudo polje – Terpin in Vončina, 2010), *Carex canescens* (povirje Idrijce, nizvodno od korit nad Idrijskimi klavžami, pri kamniti pregradi čez reko), *Carex atrata, C. capillaris, Salix alpina, Salix retusa* (vrtača pod Bukovim vrhom, prvi dve tudi v vrtačah pod Petelinovim vrhom), *Lonicara caerulea* (0049/1: vrtača pod Bukovim vrhom in vrtači pod Petelinovim vrhom, greben severno od Golakov), *Salix myrsinifolia* (prodišča Belce med Babjim zobom in Marijino kapelico), *Salix waldsteiniana* (Špičasti vrh, Sončni rob, vrtača pod Petelinovim vrhom), *Rhamnus pumilus* (Strug, Špičasti vrh, Sončni rob, vzhodni rob Govcev), *Potentilla clusiana* (Zeleni rob), *Sorbus chamaemespilus* (Hudo polje, majhni grmički na suhem travniku; Bukov vrh; greben in vrtače severno od Golakov in severozahodno od Kurjega brda), *Pleurospermum austriacum* (0049/1: greben severno od Golakov), *Grafia golaka* in *Geranium sylvaticum* (0049/1: kota 1370 m jugovzhodno od Kurjega brda), *Geum rivale* (pod grebenom severno od Golakov), *Cicerbita alpina* (0049/1: greben severno od Golakov, Škrbina, Bukov vrh in zgornji del doline Ipavška, povirje Belce pod Hudim poljem, severni rob Govcev nad Ipavškom, Vratca pri Poslušanju), *Myrrhis odorata* (0049/1: greben severno od Golakov, Škrbina, Hudo polje; 9949/3: Suha grapa pod Malimi Govci), *Allium victorialis* (0049/1: greben severno od Golakov, ob stezi s Škrbine proti Golakom), *Campanula cochleariifolia* (Bukov vrh, pobočja Zelenega roba in vzhodnega roba Govcev nad Ipavškom, Hudopoljski Triglav, Za Strgarijo nad desnim bregom Črne drage), *Heliosperma veselskyi* subsp. *veselskyi* (0049/1: severovzhodna pobočja Zelenega roba nad Ipavškom), *Saxifraga squarrosa* (0049/1: Hudopoljski Triglav – najbrž najbolj južno nahajališče v Sloveniji, 9949/3: Zeleni rob), *S. crustata* (0049/1: vzhodni rob Govcev nad Ipavškom, Bukov vrh, Za Strgarijo – pri Vratcih, Sončni rob, Hudopoljski Triglav, 0049/2: nad desnim bregom Črne drage pod Ciganskim vrhom), *S. cuneifolia* (0049/1: Bukov vrh; skalovito pobočje vzhodno od poti Škrbina–Golaki: B. Surina in Surina in Dakskobler, 2013), *Soldanella minima* (9949/3: Suha grapa pod Bukovim vrhom, 0049/1: Sončni rob, Hudopoljski Triglav, Vratca, Za Strgarijo, 0049/2: rob nad Črno drago, severno od Ruske barake, Putrihove klavže), *Festuca stenantha* (0040/2: osojno pobočje nad Belco, kota 800 m nad Putrihovimi klavžami); *Milium effusum* subsp. *alpicola* (greben severno od Golakov, 0049/1) – Dakskobler in Jogan (2024), *Hieracium incisum* (po nekaterih florah *H. pallescens*) – 0049/2: Špičasti vrh; *Calycocorus stipitatus* (povirje Idrijce nad Idrijskimi klavžami, Dakskobler in sod., 2011), *Scabiosa lucida* subsp. *stricta* (0049/2: prodišča Belce nad pregrado med Bajim zobom in Marijino kapelico), *Silene hayekiana* (0049/2: rob nad Črno drago severno od Ruske barake), *Tephroseris pseudocrispa* (Idrijska Bela, Kucelj pod Lampetovim koritom; logi v dolini Belce med Putrihovimi in Belčnimi klavžami), *Salvia pratensis* subsp. *saccardiana,* sin. *S. saccardiana* (Strug, Idrijska Bela, Senčni potok, Žontov Jalovec, dolina Belce med Babjim zobom in Belčnimi/Brusovimi klavžami), *Botrychium lunaria* (0049/2: Sončni rob), *Dryopteris expansa* (0049/1: greben severno od Golakov, 0049/2: Senčni potok, med Orlovskim in Ciganskim vrhom), *Athyrium distentifolium* (Bukov vrh).

V parku je največ tujerodnih vrst v Stari Mejci in njeni okolici, tam smo popisali tudi robinijo (*Robinia pseudoacacia*) in visoki pajesen (*Ailanthus altissima*) – Dakskobler (2023), robinijo tudi v Idrijski Beli (Lajšt), posamezne pa smo opazili tudi v dolini Belce (*Erechtites hieracifolia* – mokrišča za pregrado med Babjim zobom in Marijino kapelico), *Solidago gigantea* (Brusove/Belčne klavže), *S. canadensis* (ruderalno rastišče pod cesto med Brusovimi in Putrihovimi klavžami, pod Žontovim Jalovcem nad Senčnim potokom), *Conyza canadensis* (Putrihove klavže; poseke nad desnim bregom Belce nasproti zaselka Tršanovše), *C. sumatrensis* (poseka nad Belco, pod Tršanovšami in poseka ob cesti pod Vrhom Bata), *Erigeron annuus* (na več krajih). Tu in tam podivjajo tudi okrasne rastline, na primer

Muscari armeniacum in *Vinca major* v Idrijski Beli in *Galeobdolon argentatum* pri Marijini kapelici ob cesti v dolini Belce in v Idrijski Beli pri Fežnarju. Na Lajštu smo opazili manjši grm breskve (*Prunus persica*), pri nekdanji logranici pa podivjano raste križnolistni mleček (*Euphorbia lathyris*). Tudi pojavljanje navadne ognjice (*Telekia speciosa*) ob Ipavšku pod Bukovim vrhom in na Škrbini nad Hudim poljem (Terpin in Vončina, 2010) je najbrž drugotno.

4 RAZPRAVA
4 DISCUSSION

V Krajinskem parku Zgornja Idrijca sta zelo raznolika rastje in rastlinstvo. Čeprav je pokrajinsko že del Dinarskega gorstva, se v njem nedvomno kaže vpliv bližine Julijskih Alp. Posebno v zahodnem in severozahodnem delu parka, kjer prevladujejo osojne lege, je zelo alpsko rastje, kar se kaže tako v nekaterih rastlinskih združbah (*Rhododendro hirsuti-Fagetum*, *Rhododendro hirsuti-Ostryetum*, *Primulo carniolicae-Caricetum firmae, Primulo carniolicae-Sesleriatum calcariae, Saxifrago squarrosae-Caricetum mucronatae*, *Astrantio carniolicae-Adenostyletum glabrae*, *Primulo carniolicae--Potentilletum clusianae*) kot v večjem številu hladoljubnih, bolj alpskih vrst, kot so *Arabis alpina, Aquilegia iulia, Aster bellidastrum, Campanula cespitosa, C. cochleariifolia, Carex atrata, Cystopetris regia, C. montana, Circaea alpina, Corallorhiza trifida*, *Festuca stenantha*, *Gentiana clusii*, *Carduus crassifolius*, *Sorbus chamaemespilus*, *Juniperus sibirica, Heliosperma pusillum, Hieracium villosum, H. pilosum, Laserpitium peucedanoides, Lonicare caerulea*, *L. nigra, Lycopodium annotinum, Luzula sylvatica, Moneses uniflora, Orobanche reticulata, Pinus mugo, Rhamnus pumilus, Phyteuma orbiculare, Polygala alpestris, Primula auricula, Pyrola rotundifolia, Ranunculus platanifolius, Pleurospermum austriacum, Allium victorialis, Polystichum lonchitis, Pinus mugo, Rhododendron hirsutum,*

Slika 15: Pittonijeva vetrnica *Anemone* × *pittonii* v dolini Belce. Foto: I. Dakskobler.
Figure 15: Anemone × pittonii *in the Belca Valley. Photo: I. Dakskobler.*

Rhodothamnus chamaecistus, Salix alpna, S. glabra, S. retusa, S. waldsteiniana, *Saxifraga squarrosa, S. crustata, S. cuneifolia, Senecio abrotanifolius, Soldanella minima*, *Thymus praecox* susbp. *polytrichus, Valeriana saxatilis, Viola biflora, Athyrium distentifolium, Botrychium lunaria.* Zagotovo so strma, skalnata pobočja nad povirnim delom Belce med Sončnim robom in Špičastim vrhom po rastju zelo podobna Govcem, torej najbolj alpska v severnem delu Dinarskega gozda.

Na prehodni položaj med Alpami in Dinarskim gorstvom kažejo nekatere vzhodnoalpsko-dinarske oz. jugovzhodnoalpsko-severnodinarske vrste in vrste, ki jih v širšem pomenu štejemo za značilnice zveze *Aremonio-Fagion*: *Potentilla carniolica, Phyteuma scheuchzeri* subsp. *columnae, Astrantia carniolica, Paederota lutea, Micromeria thymifolia, Homogyne sylvestris, Hieracium pospichalii, Scopolia carniolica*, *S. carniolica* f. *hladnikiana*, *Tephroseris pseudocrispa*, *T. longifolia*, *Hacquetia epipactis*, *Calamintha grandiflora, Omphalodes verna*, *Geranium nodosum, Erythronium dens-canis, Ruscus hypoglossum, Pulmonaria stiriaca*, *Spiraea chamaedryfolia*, *Grafia golaka*, *Paederota lutea*, *Rhamnus fallax*, *Genista januensis*, *Salvia pratensis* subsp. *saccardiana* (sin. *Salvia saccardiana*), *Silene hayekiana, Anemone × pittonii,* tudi severnodinarski endemiti *Hladnikia pastinacifolia*, *Primula carniolica* in *Scabiosa hladnikiana*.

Submediteranski vplivi so najočitnejši v Strugu, čeprav je toploljubno rastje s sestoji črnega gabra in malega jesena (*Fraxino orni-Ostryetum*) prisotno tudi drugod, vsaj nad desnim bregom Belce (nad Črno drago), deloma tudi v Putrihovih stenah nad levim bregom te rečice. V Strugu rastejo tudi vrste *Campanula pyramidalis, Iris pallida* subsp. *illyrica, Dictamnus albus, Melica ciliata, Buglossoides purpurocaerulea, Asparagus tenuifolius, Piptatherum virescens* (slednje tri tudi v Senčnem potoku, zadnji dve tudi v Idrijski Beli pri Lajštu in pod Žontovim Jalovcem), *Sedum maximum*, in *Mercurialis ovata*. Prav tako bolj toploljubno

Slika 16: Nasršeni kamnokreč (*Saxifraga squarrosa*), Hudopoljski Triglav. Foto: Igor Dakskobler.
Figure 16: Saxifraga squarrosa*, Hudopoljski Triglav. Photo: Igor Dakskobler.*

jesensko vilovino (*Sesleria autumnalis*) pa poleg v Strugu (0050/1) poznamo tudi na več nahajališčih v kvadrantu 0049/2: Idrijska Bela, obrečni bukov gozd pri logarnici in nekdanji drevesnici; Kucelj nad Idrijsko Belo (pod Lampetovim koritom); levi, prisojni breg Idrijce gorvodno sotočja z Belco, nad Lajštom; v Senčnem potoku. M. Wraber (1964 mscr.) jo omenja tudi nad Krekovšami. Vsekakor ob Belci in zgornji Idrijci prevladuje bolj hladnoljubno gorsko rastje.

Gozdove v krajinskem parku Zgornja Idrijca uvrščamo v 27 gozdnih rastiščnih tipov (s pripadajočimi šiframi po Bončina in sod., 2021, deleže gozdne površine po bazi Zavoda za gozdove Slovenije/ZGS nam je posredovala dr. Valerija Babij).

Vrbovje s topolom – 511 (zgolj v sledovih, Stara Mejca).

Predalpsko gradnovo-belogabrovje – 542 (zgolj zelo majhne površine pri Idriji).

Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih – 552 (manjše površine, a na več krajih, čeprav že v dinarskem fitogeografskem območju; v dolinah Trebuše in zgornje Idrijce prevladuje predalpska geografska varianta podgorskega bukovja).

Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje – 563 (razmeroma velike površine v različnih delih krajinskega parka).

Osojno bukovje s kresničjem – 581 (na precej krajih, srednje velike površine, po bazi ZGS tretjina gozdne površine).

Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje – 592 (razmeroma veliko nahajališč na manjših površinah. Ob zgornji Idrijci je predalpska in ne dinarska geografska varianta toploljubnega bukovja, po bazi ZGS približno osem odstotkov površine).

Primorsko bukovje – 593 (zelo majhne površine).

Podgorsko-gorsko lipovje – 600 (majhne površine, le na nekaj krajih).

Gorsko obrežno sivojelševje, črnojelševje in velikojesenovje – 611 (zelo majhne površine, Stara Mejca).

Orogeno vrbovje – 612 (majhne površine, a na veliko krajih).

Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje – 621 (manjše površine na več krajih).

Slika 17: Toploljubno rastje na skalnatih rastiščih nad levim bregom Idrijce v Strugu. Foto: I. Dakskobler.
Figure 17: Thermophilous vegetation on rocky sites above the left bank of Idrijca in Strug. Photo: I. Dakskobler.

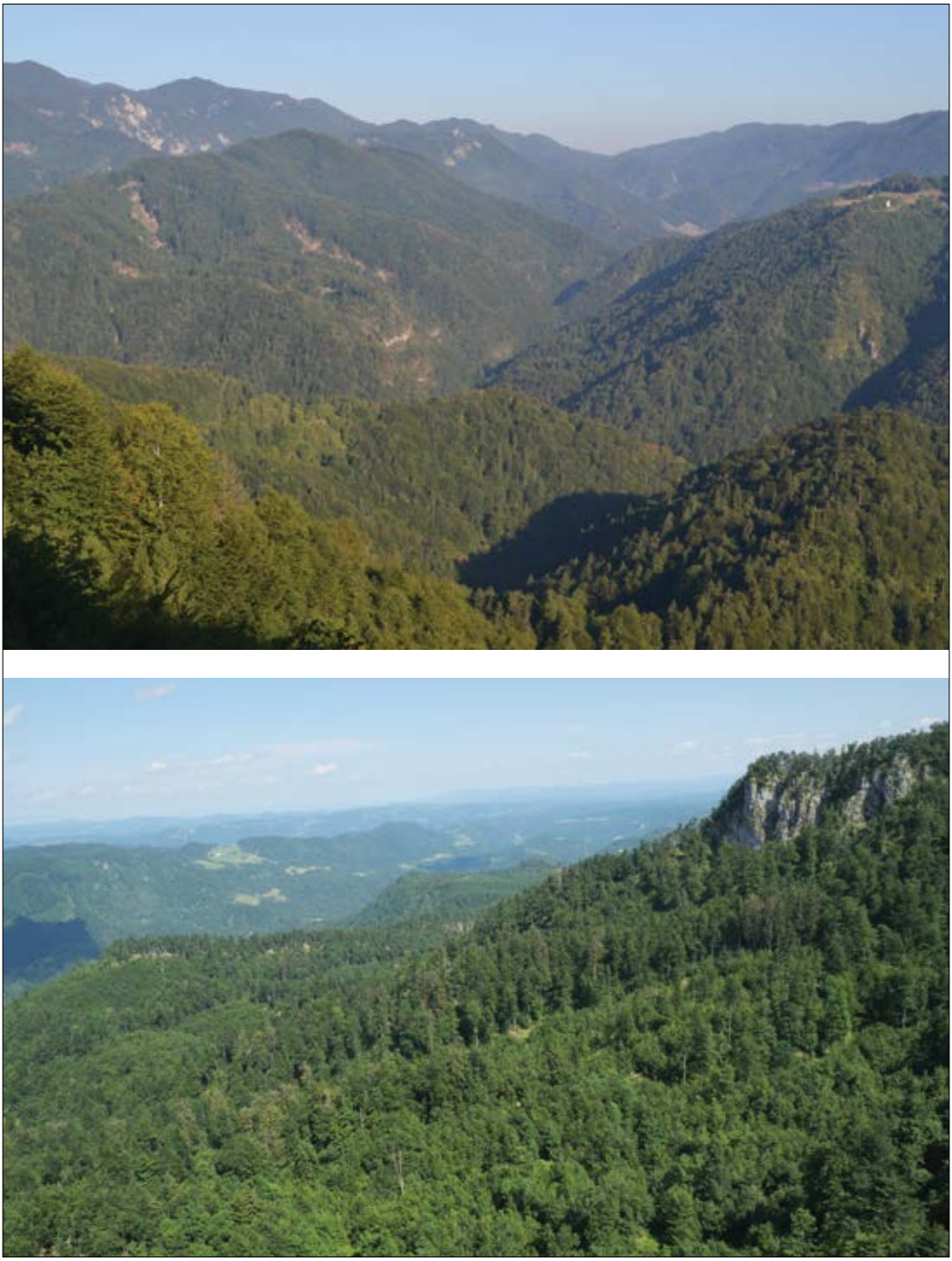

Slika 18: Prevladujoče rastje Krajinskega parka Zgornja Idrijca so bukovi in mešani gozdovi iz zveze *Aremonio--Fagion*. Foto: I. Dakskobler.
Figure 18: Dominant vegetation of Landscape Park Zgornja Idrijca are beech and mixed forests from the alliance Aremonio-Fagion. *Photo: I. Dakskobler.*

Slika 19: Ilirski bukov gozd (*Omphalodo-Fagetum*, zveza *Aremonio-Fagion*) na severnem vznožju Bukovega vrha nad Suho grapo.. Foto: I. Dakskobler.
*Figure 19: Illyrian beech forest (*Omphalodo-Fagetum*, alliance* Aremonio-Fagion*) on the northern slopes of Bukov Vrh above the Suha Grapa.. Photo: I. Dakskobler.*

Slika 20: Navadni strček (*Aremonia agrimonoides*) v obrečnem bukovem sestoju ob Belci. Foto: I. Dakskobler.
Figure 20: Aremonia agrimonoides *in riverine beech stand in Belca Valley. Photo: I. Dakskobler.*

Obrežno rdečeborovje – 622 (majhne površine na nekaj krajih).

Bazoljubno črnoborovje – 623 (večja površina v Malih Govcih, manjši sestoji na skalnatih delih pobočij Bukovega vrha nad Suho grapo, drugod zelo majhne površine).

Predalpsko gorsko bukovje – 632 (nekoliko večje površine predvsem v južnem delu krajinskega parka, po bazi ZGS okoli pet odstotkov gozdne površine).

Bukovje s polžarko in javorovo bukovje – 636 (manjše površine v višjih legah zahodnega dela parka).

Bukovje z dlakavim slečem – 633 (na zelo veliko krajih, a na razmeroma majhnih površinah na skrajnih rastiščih, predvsem v osrednjem in zahodnem delu parka).

Dinarsko jelovo bukovje – 641 (velike površine, a združba je precej spremenjena, po bazi ZGS malo manj kot petina gozdne površine).

Predalpsko-dinarsko jelovo bukovje – 642 (Bukov vrh, pobočja nad povirjem Trebušice).

Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom – 651 (manjše površine, a na več krajih, na primer severovzhodno od Vratc nad povirjem Belce, po bazi ZGS manj kot odstotek gozdne površine).

Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico – 682 (večje površine v zahodnem delu krajinskega parka).

Dinarsko podvisokogorsko bukovje – 684 (nekateri najvišji predeli v zahodnem delu krajinskega parka).

Dinarsko mraziščno smrekovje – 629 (manjše površine v severozahodnem delu krajinskega parka).

Alpsko ruševje – 702 (zelo majhne površine, predvsem Zeleni rob).

Zelenojelševje in druge grmovnate združbe – 704 (zelo majhne površine v zahodnem delu krajinskega parka).

Kisloljubno bukovje z rebrenjačo – 751 (nekoliko večje površine v severnem delu krajinskega parka, po bazi ZGS okoli sedem odstotkov gozdne površine).

Slika 21: Bazoljubno črnoborovje – 623 (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*), Mali Govci. Foto: I. Dakskobler.
*Figure 21: Forest habitat type: Basophilic bleck pine woods – 623 (*Fraxino orni-Pinetum nigrae*), Mali Govci. Photo: I. Dakskobler.*

Jelovje s praprotmi – 771 (manjše površine v osrednjem delu parka, po bazi ZGS okoli odstotek gozdne površine parka).

Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje – 781 (manjše površine v severnem delu parka).

Rastlinske združbe, ki smo jih popisali v krajinskem parku Zgornja Idrijca, uvrščamo v petnajst evropsko varstveno pomembnih habitatnih tipov (vir: https://natura2000.gov.si/natura-2000/natura-2000-v-sloveniji)

Prevladujoče gozdne združbe v parku sodijo v habitatni tip Ilirski bukovi gozdovi (*Aremonio-Fagion*). Na manjših površinah so v parku razširjene gozdne združbe, ki sodijo v naslednje gozdne habitatne tipe: Bukovi gozdovi (*Luzulo-Fagetum*), Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) in Javorovi gozdovi (*Tilio-Acerion*) v grapah in na pobočnih gruščih. Le na nekaj krajih smo v parku ugotovili gozdne in grmiščne združbe, ki sodijo v naslednje habitatne tipe: Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*), Kisloljubni smrekovi gozdovi od gorskega do podvisokogorskega pasu (*Vaccinio-Piceetea*), Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (*Genisto januensis-Pinetum*) in Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*).

Med negozdnimi habitatnimi tipi je v parku najbolj razširjen tip Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok, na manjših površinah pa so tudi združbe habitatnih tipov Karbonatna melišča od gorskega do visokogorskega pasu (*Thlaspietea rotundifolii*), vanj sodijo sestoji asociacije *Astrantio carniolicae-Adenostyletum glabrae*, in Alpinska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh, kamor sodijo sestoji asociacij *Primulo carniolicae-Caricetum firmae, Saxifrago squarrosae-Caricetum mucronatae in Primulo carniolicae-Seslerietum calcariae.*

Med travišči smo v parku na več krajih na manjših površinah ugotovili združbe habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*)

Slika 22: Bukov vrh. Najbolj skalnati deli so rastišča gozdnih rastiščnih tipov Bukovje z dlakavim slečem – 638 in Bazoljubno črnoborovje – 623. Foto: I. Dakskobler.
Figure 22: Bukov Vrh. Most rocky places are sites of forest habitat types Beech woods with Rhododendorn hirsutum *– 638 and Basophilic black pine woods – 623: Photo: I. Dakskobler.*

(*pomembna rastišča kukavičevk), le v Idrijski Beli pa združbe habitatnega tipa Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*). Na Hudem polju in v Mrzli Rupi so vsaj v sledovih zakisana travišča, ki sodijo v habitatni tip Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (*Nardus stricta*) na silikatnih tleh v gorskem pasu (in podgorskem pasu pasu v celinskem delu Evrope).

Med mokrišči smo v povirju Idrijce našli združbe habitatnega tipa Bazična nizka barja.

Na stanje prevladujočega rastja, torej gozdov, v največji meri vplivajo naravni dejavniki. Del gozdnih sestojev v parku je vključen gozdna rezervata Golaki in Bukov vrh (v obeh so pragozdni ostanki) in tam ne bi smelo biti neposrednih človekovih posegov. Gozdovi na strmih skalnatih pobočjih nad zgornjim tekem Belce in nad Bedrovo grapo nad desnim bregom Idrijce so varovalni in vanje gozdarji večinoma ne posegajo. Poudarjeno varovalno ali zaščitno vlogo imajo tudi nekateri gozdni sestoji v Strugu in nad cesto Ipavška brv–Brusove klavže. Z drugimi gozdovi redno gospodarijo. V zadnjih desetletjih so jih zelo prizadeli žled in vetrolomi. Najbolj so ogrožena mokrišča v povirju Idrijce, saj so v gozdnem okolju, skozi katerega potekajo tudi gozdne vlake. Za suha travišča na obrobju parka in na Krekovšah je ključna pozna košnja, ki jo za zdaj večinoma še opravljajo. Turistični obisk se povečuje, najbolj obiskana sta Divje jezero, ki je naravni spomenik in sotočje Idrijce in Belce, kjer je kopališče. Za kolesarje je privlačna tudi cesta po dolini Belce, na Krekovše in krožno nazaj v dolino Idrijce. Do ostankov partizanske bolnice Pavla nad levim bregom Belce nasproti Putrihovih klavž sicer vodi steza, a je njen odcep komajda označen in je zato tam le malo obiskovalcev.

5 ZAKLJUČKI
5 CONCLUSIONS

Zaradi raznolikosti naravnih danosti (geološke zgradbe, talnih razmer, površinskih oblik, podnebnih razmer) sta rastje in rastlinstvo Krajinskega parka Zgornja Idrijca zelo raznolika. Ugotovili smo več kot trideset gozdnih in grmiščnih združb na rangu asociacije, ki jih uvrščamo v dvanajst zvez (*Aremonio-Fagion, Luzulo-Fagion, Erythronio-Carpinion, Tilio-Acerion, Fraxino orni-Ostryion, Alnion incanae*, *Salicion albae*, *Erico-Pinion*, *Pino mugo-Ericion, Alnion viridis, Abieti-Piceion, Piceion excelsae*) in v sedemindvajset gozdnih rastiščnih tipov. V gozdnem prostoru, predvsem v povirju Idrijce pod Malo Rupo, so tudi mokrišča z združbami nizkih barij (zveza *Caricion davallianae*) in vlažnih travišč (zveza *Molinion caeruleae*). Predvsem v zahodnem in severozahodnem delu parka smo na majhnih površinah našli tudi združbe visokih steblik, melišč (zveza *Petasition paradoxi*), skalnih razpok (zveze *Astrantio carniolicae-Paederotion luteae*, *Phyteumato columnae-Saxifragion petraeae*) in kamnitih trat (zvezi *Caricion austroalpinae, Caricion firmae*). Na obrobju parka in na nekaterih večjih travnatih površinah sredi gozda so vrstno bogata travišča s kukavičevkami (zveza *Bromion erecti*, red *Brometalia erecti*), ponekod tudi kisloljubna travišča z volkom (*Nardus stricta*) in arniko (*Arnica montana*) – zveza *Nardo-Agrostion tenuis*. Ugotovljene rastlinske združbe uvrščamo v petnajst evropsko varstveno pomembnih habitatnih tipov, pri čemer največjo površino zavzemajo Ilirski bukovi gozdovi (*Aremonio-Fagion*), najbolj pa so ogrožene združbe habitatnega tipa Bazična nizka barja.

V raznoliki vrstni sestavi praprotnic in semenk, ki presega 800 taksonov, je precej alpsko in jugovzhodnoalpsko-dinarsko razširjenih vrst, tudi nekaj bolj toploljubnih. Med njimi je precej endemitov. Trije med njimi sodijo med evropsko varstveno pomembne vrste (*Aquilegia iulia*, *Hladnikia pastinacifolia* in *Primula carniolica*), ki pa večinoma uspevajo na rastiščih, na katere človek nima večjega neposrednega vpliva in nanje vplivajo le naravni dejavniki. To ne velja za lepi čeveljc (*Cypripedium calceolus*), katerega večja populacija je le v Senčnem potoku. Še bolj kot on je ogrožena rastlina nizkih barij, *Drosera rotundifolia*, ki je na mokriščih v povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo v zadnjih letih nismo več opazili. Na stanje naravnih združb v parku poleg naravnih

ujm (vetrolomov, snegolomov, žleda, glivičnih bolezni, preštevilčne divjadi) najbolj vpliva gospodarjenje z gozdom. Sodobna tehnologija, ki jo pri tem uporabljajo (težki stroji, izvlek celih dreves na gozdne ceste), lahko neugodno vpliva na rastišča in gozdne sestoje.

6 POVZETEK
6 SUMMARY

Due to the diversity of natural conditions (geological structure, soil conditions, surface forms, climatic conditions), the vegetation and flora of the Zgornja Idrijca Landscape Park are very diverse. We have identified more than thirty forest and shrub communities at the association level, which we classify into twelve alliances (*Aremonio-Fagion*, *Luzulo-Fagion*, *Erythronio-Carpinion*, *Tilio-Acerion*, *Fraxino orni-Ostryion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*, *Erico-Pinion*, *Pino mugo-Ericion*, *Alnion viridis*, *Abieti-Piceion*, *Piceion excelsae*) and into twenty-seven forest habitat types. In the forest area, especially in the headwaters of the Idrijca River below Mala Rupa, there are also wetlands with communities of calcareous fens (alliance *Caricion davallianae*) and wet grasslands (alliance *Molinion caeruleae*). Mainly in the western and northwestern parts of the park, we also found small areas with communities of tall stems, scree (alliance *Petasition paradoxi*), rock crevices (alliances *Astrantio carniolicae-Paederotion luteae, Phyteumato columnae-Saxifragion petraeae*) and rocky grasslands (alliances *Caricion austroalpinae, Caricion firmae*). On the edge of the park and on some larger grassy areas in the middle of the forest, there are species-rich grasslands with orchids (alliance *Bromion erecti*, order *Brometalia erecti*), and in some places acidophilic grasslands with matgrass (*Nardus stricta*) and mountain arnica (*Arnica montana*) – alliance *Nardo-Agrostion*

Slika 23: Mokrišče v povirju Idrijce pod Mrzlo Rupo. Foto. I. Dakskober.
Figure 23: Wetland in the spring area of the Idrijca below Mrzla Rupa. Photo. I. Dakskobler.

tenuis. The identified plant communities are classified into fifteen habitat types of European conservation importance, with Illyrian beech forests (*Aremonio-Fagion*) covering the largest area and communities of calcareous fens being the most endangered.

The diverse species composition of ferns and seed plants, which exceeds 800 taxa, includes many species that are widespread in the Alps and the southeastern Alps and Dinaric Mountains, as well as some more thermophilic species. Among them are quite a few endemics. Three of them are classified as species of European conservation importance (*Aquilegia iulia*, *Hladnikia pastinacifolia*, and *Primula carniolica*), but they mostly thrive in sites where humans have no significant direct influence. This is not the case for *Cypripedium calceolus*, which has a larger population only in Senčni potok. Even more endangered is *Drosera rotundifolia* in wetlands (fens) in the headwaters of the Idrijca River below Mrzla Rupa, where has not been observed in the last years. In addition to natural disasters (windbreaks, snowbreaks, ice storms, fungal diseases, excessive wildlife), forest management has the greatest impact on the state of natural plant communities in the park. The modern technology used in this process (heavy machinery, pulling whole trees onto forest roads) can have an adverse effect on sites and forest stands.

7 ZAHVALA
7 ACKNOWLEDGEMENT

Mlajši avtor (ID) je bil v dolini zgornje Idrijce prvič kot študent gozdarstva v poznih 70. letih prejšnjega stoletja na terenskih vajah na Krekovšah s prof. dr. Dušanom Mlinškom in dr. Franjem Kordišem. Pozno jeseni leta 1981 je to dolino spoznaval z gozdarjem Milanom Mohoričem, nekaj leti pozneje ga je k fitocenološkemu popisovanju tamkajšnjih gozdov povabil njegov mentor prof. mag. Dušan Robič. Pravo izkustvo rastja na skrajnih rastiščih mu je omogočil starejši avtor (RT), ki ga je vodil v strmine nad desnim bregom zgornje Belce. Kasnejše raziskave so bile bolj ali manj na lastno pobudo, a v zadnjih letih jih je spodbudilo in delno tudi denarno prispevalo Muzejsko društvo Idrija; njeni predsednici Martini Peljhan se zato najlepše zahvaljujemo. Delno je nastanek članka omogočila tudi denarna pomoč Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (program P1-0236) in projekt LIFE-IP NATURA.SI (LIFE17 IPE/SI/000011), ki ga sofinancirajo Evropska unija prek programa LIFE, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter partnerji projekta. Soavtorja (AR, RT), domačina iz Idrije, sta z naravo ob zgornji Idrijci tesno povezana že dolga desetletja in sta v parku večino svojih botaničnih raziskav opravila za svojo dušo in samoplačniško. Iskrena hvala tudi Anici Cernatič Gregorič z Zavoda za varstvo narave Slovenije, Območna enota Nova Gorica, za posredovani zemljevid krajinskega parka, Mirjam Gorkič za nekatera pojasnila, dr. Branku Vrešu, ki je dolgoletni skrbnik podatkovne baze FloVegSi, brez katere analiza rastlinstva ne bi bila mogoča, mag. Andreju Seliškarju za vnos popisov dr. Maksa Wraberja v to bazo, prof. dr. Boštjanu Surini za nasvete in pojasnila, Tinki Gantar, Jožetu Koscu, doc. dr. Jožetu Bavconu in Emilu Pelhanu za podatke in sopotništvo na terenih, doc. dr. Ladu Kutnarju za vključitev v raziskave združb plemenitih listavcev, dr. Valeriji Babij za strokovni pregled in podatke o površinah gozdnih rastiščnih tipov in prof. dr. Otu Lutharju za razumevanje, s katerim za nekaj časa še ohranja delovanje Regijske raziskovalne enote ZRC SAZU v Tolminu. Besedilo je jezikovno popravila in izboljšala Marjetka Šivic, angleški prevod povzteka je opravila Breda Misja.

8 VIRI
8 REFERENCES

Aeschimann D., Lauber K., Moser D. M., Theurillat J.-P. 2004a. Flora alpina. Bd. 1: Lycopodiaceae-Apiaceae. Bern, Stuttgart, Wien, Haupt Verlag.

Aeschimann D., Lauber K., Moser D. M., Theurillat J.-P. 2004b. Flora alpina. Bd. 2: Gentianaceae-Orchidaceae. Bern, Stuttgart, Wien, Haupt Verlag.

Anonymous 2002. Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Uradni list RS 82/2002.

Anonymous 2004. Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah. Uradni list RS 46/2004.

Bavcon J. 1993. Bodiki (pravilno Lobodiki). Idrijski razgledi, 37, 1-2: 93–94.

Bončina A., Rozman A., Dakskobler, I., Klopčič M., Babij V., Poljanec A. 2021. Gozdni rastiščni tipi Slovenije : vegetacijske, sestojne in upravljavske značilnosti. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete in Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

Braun-Blanquet J., 1964. Pflanzensoziologie. 3. Auflage. Grundzüge der Vegetations Kunde, Springer Verlag, Wien, New York, 865 str.

Čar J. 2021. Tratnikovi usadi. Idrijski razgledi, 66, 2: 107–111.

Dakskobler I. 1999. Contribution to the knowledge of the association *Fraxino orni-Pinetum nigrae* Martin-Bosse 1967. Wissenschaftliche Mitt. Niederösterr. Landesmuseum (St. Pölten), 12: 25–52.

Dakskobler I. 2001. Lepi čeveljc (*Cypripedium calceolus*) nad Bedrovo grapo pri Hudem polju. Idrijski razgledi, 46, 1: 87–89.

Dakskobler I. 2003. Asociacija *Rhododendro hirsuti-Fagetum* Accetto ex Dakskobler 1998 v zahodni Sloveniji. Razprave 4. razreda SAZU (Ljubljana), 44-2: 5–85.

Dakskobler I. 2004. *Aquilegia bertolonii* Schott – Bertolonijeva orlica. V: Čušin B. (ur.): Natura 2000 v Sloveniji – rastline, Ljubljana, ZRC, ZRC SAZU, str. 40–44.

Dakskobler I. 2006. Calcareous open sedge swards and stony grasslands (*Seslerietalia caeruleae*) on the northern edge of the Trnovski gozd plateau (the Dinaric mountains, western Slovenia). Hacquetia, 5, 1: 73–112.

Dakskobler I. 2008. Združbe visokih steblik v Julijskih Alpah in v severnem delu Trnovskega gozda (severozahodna in zahodna Slovenija). Razprave 4. razreda SAZU (Ljubljana), 49-1: 57–164.

Dakskobler I. 2010a. Razvoj vegetacije na prodiščih reke Idrijce v zahodni Sloveniji. Folia biologica et geologica, 51, 2: 5–90.

Dakskobler I. 2010b. Nahajališča in rastišča vrste *Aquilegia bertolonii* na prodiščih reke Trebušice v Gorenji Trebuši (zahodna Slovenija). Hladnikia, 26: 3–14.

Dakskobler I. 2011. Novosti v flori zahodne Slovenije (Primorska). Hladnikia, 27: 3–25.

Dakskobler I. 2013. Novosti v flori zahodne, severozahodne in osrednje Slovenije. Hladnikia, 31: 31–50.

Dakskobler I. 2015. Phytosociological description of *Ostrya carpinifolia* and *Fraxinus ornus* communities in the Julian Alps and in the northern part of the Dinaric Alps (NW and W Slovenia, NE Italy). Hacquetia, 14, 2: 175–247.

Dakskobler I. 2023. Rastlinstvo in rastje Stare Mejce. Idrijski razgledi, 63, 1: 36–39 in 52 (seznam vseh popisanih vrst ni bil objavljen, ker so uredniki na straneh 40–51 pomotoma postavili napačnega, ki s nanaša na Scopolijev vrt v Idriji).

Dakskobler I. 2024a. Successional development of shrub-woody vegetation on natural river banks along certain watercourses in the Julian Alps and their foothills (western Slovenia and northeastern Italy). Hacquetia, 23, 2: 253–348.

Dakskobler I. 2024b. Fitocenološka analiza grmišč s prevladujočim navadnim brinom (*Juniperus communis*) v zahodni Sloveniji. Folia biologica et geologica, 65, 2: 167–206.

Dakskobler I. 2024c. Nekatere značilnosti rastja in rastlinstva v dolini Suhorice v Brkinih (jugozahodna Slovenija). Folia biologica et geologica, 65, 2: 95–165.

Dakskobler I. 2026a. New community of sycamore maple in northwestern Slovenia (*Aconito paniculati-Aceretum pseudoplatani* ass. nov.). Hacquetia, 25, 1: 75–117.

Daksklobler I. 2026b. Stara Mejca v Krajinskem parku Zgornja Idrijca (Dakskobler, 2023) - seznam vseh popisanih rastlinskih vrst = Stara Mejca in the Landscapa Park Zgornja Idrijca (Dakskobler, 2023) - list of recorded plant species. http://hdl.handle.net/20.500.12556/DiRROS-30052

Dakskobler I., Terpin R. 2002. Bertolonijeva orlica in mrežasti pojalnik nad povirjem Belce. Idrijski razgledi, 47, 1: 142–147.

Dakskobler I., Terpin R.,Vončina A. 2010. Rastlinstvo in rastje Občine Idrija. V: Nared, J., Perko, D. (ur.): Na prelomnici. Razvojna vprašanja občine Idrija. Ljubljana, Založba ZRC, str. 81–95.

Dakskobler I., Seliškar A., Vreš B. 2011. Rastlinstvo ob reki Idrijci – floristično-fitogeografska analiza obrečnega prostora v sredogorju zahodne Slovenije. Folia biologica et geologica, 52, 1–2: 27–82.

Dakskobler I., Terpin R. 2010. *Euphorbia villosa* Waldst. & Kit. Notulae ad floram Sloveniae. Hladnikia, 25: 55–57.

Dakskobler I., Franz W. R., Rozman A. 2013. Phytosociology and ecology of *Rhamnus fallax* in the Southeastern Alps and in the northern part of the Dinaric Alps. Wulfenia (Klagenfurt), 20: 101–144.

Dakskobler I., Surina B. 2017a. Phytosociological analysis of alpine swards and heathlands (pioneer patches) on ridges and peaks in the Julian Alps (NW Slovenia). Hacquetia, 16, 1: 49–171.

Dakskobler I., Surina B. 2017b. Phytosociological analysis of montane-subalpine dwarf willow shrub communities in the Julian Alps and on the Trnovski gozd plateau (NW and W Slovenia). Hacquetia, 16, 2: 213–280.

Dakskobler I., Martinčič A. 2020. Plant communities of moist rock crevices with endemic *Primula carniolica* in the (sub)montane belt of western Slovenia.Hacquetia, 19, 2: 155–231.

Dakskobler I., Martinčič A. 2023. Vegetation of moist rock crevices and (slope) debris in the Liščak gorge (the Bača Valley, Julian Alps): in memory of Prof. Stanko Buser (1932–2006). Folia biologica et geologica (Ljubljana), 64, 1: 5–100.

Dakskobler I., Vreš B. 2023. *Centaurea haynaldii* Borbás ex Vuk. subsp. *julica* (Hayek) E. Mayer (*C. jaceae* subs. *julica* (Hayek) Greuter). Notulae ad floram Sloveniae. Hladnikia, 53: 46–56.

Dakskobler I., Jogan N. 2024. *Milium effusum* L. subsp. Chrtek. Notulae ad floram Sloveniae. Hladnikia, 54: 47–58.

Dakskobler I., Frajman, B., Bačič T., Grinvalds M., Strgulc Krajšek S. 2025. *Asperula taurina* L. Notulae ad floram Sloveniae. Hladnikia, 55: 47–60.

Dakskobler I., Rudolf A., Terpin R. 2026. Zavarovane praprotnice in semenke v Krajinskem parku Zgornja Idrijca = Protected vascular plants in the Landscape Park Zgornja Idrijca. http://hdl.handle.net/20.500.12556/DiRROS-30049

Gorkič M., Cernatič Gregorič A. 1995. Krajinski park Zgornja Idrijca. Idrijski razgledi, 40, 1–2: 112–117.

Gorkič M., Cernatič Gregorič A. 2000. Naši krajinski in regijski parki: Krajinski park Zgornja Idrijca. Proteus, 63, 3: 116–122.

Jalas J., Suominen J. 1967. Mapping the distribution of European vascular plants. Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica (Helsinki), 43: 60–72.

Jogan N. 2004. *Cypripedium calceolus* L. – lepi čeveljc. V: Čušin B. (ur.): Natura 2000 v Sloveniji. Ljubljana, ZRC, ZRC SAZU, str. 71–75.

Jogan N., Kaligarič M., Leskovar I., Seliškar A., Dobravec J. 2004. Habitatni tipi Slovenije HTS 2004. Ljubljana. Agencija Republike Slovenije za okolje.

Martinčič A. 1977. Prispevek k poznavanju ekologije mrazišč v Sloveniji. Razprave 4. razreda SAZU (Ljubljana), 20-5: 230–317.

Martinčič A., Wraber T., Jogan N., Podobnik A., Turk B., Vreš B., Ravnik V., Frajman B., Srgulc Krajšek S., Trčak B., Bačič T., Fischer M. A., Eler K., Surina B. 2007. Mala flora Slovenije: ključ za določanje praprotnic in semenk. 4., dopolnjena in spremenjena izd. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije.

Mohorič M. 2020. Čekovnik – zgodovinski oris in spomini. Idrijski razgledi, 64, 1–2: 7–39.

Seljak G. 1974. Travniška vegetacija Porezna. Diplomsko delo, Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Agronomski oddelek.

Strgulc Krajšek S., Trnkoczy A., Lobnik Cimerman Ž., Dakskobler I. 2023. Tujerodna vrsta mahu *Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid. v Sloveniji. Hladnikia, 52: 29–45.

Seliškar T., Vreš B., Seliškar A. 2003. FloVegSi 2.0: računalniški program za urejanje in analizo bioloških podatkov. Ljubljana, Biološki inštitut ZRC SAZU.

Skoberne P. 2007. Zavarovane rastline Slovenije. Narava na dlani. Žepni vodnik. Ljubljana, Mladinska knjiga.

Surina B. 2005. Asociacija *Doronico austriaci-Adenostyletum alliariae* Horvat ex Horvat at al. 1974 na Snežniku (Liburnijski kras, SZ Dinaridi). Razprave 4. razreda SAZU, 46-2, 145–160.

Surina B., Vreš, A. 2009. The association *Drepanoclado uncinati-Heliospermetum pusilli* (*Arabidetalia caeruleae, Thlaspietea rotundifolii*) in the Trnovski gozd plateau (Slovenia, NW Dinaric Mts.). Hacquetia, 8, 1: 31–40.

Surina B., Dakskobler I. 2013. Phytosociology and ecology of the Dinaric fir-beech forests (*Omphalodo-Fagetum*) at the north-western part of the Illyrian floral province (NW Dinaric Alps). Hacquetia, 12, 1: 11–85.

Šilc U., Čarni A. 2012. Conspectus of vegetation syntaxa in Slovenia. Hacquetia,11, 1: 113–164.

Terpin R. 1994. O zavarovanih in nekaterih drugih redkih rastlinah na Idrijsko-Cerkljanskem ozemlju. Idrijski razgledi, 38, 1-2 (1993): 51–59.

Terpin R. 2005. Kukavičevke na Idrijskem. Idrijski razgledi, 50, 1: 132–147.

Terpin R., 2006. Dopolnilo k prispevku Kukavičke na Idrijskem, ki je bil objavljen v IR št. 1/2005. Idrijski razgledi (Idrija) 51, 1–2: 144–147.

Terpin R., Vončina A. 2010. Botanične novosti na Idrijskem in v okolici. Botanični krožek »Pumpark« pri Muzejskem društvu Idrija. Idrijski razgledi, 55, 1: 117–119.

Wraber M. 1964. Fitocenološki popisi v Gozdnogospodarski enoti Idrija II, 20 in 21. 6. 1994. Rokopisna zapuščina Maksa Wraberja, ki jo hrani Botanični vrt Univerze v Ljubljani.

Wraber T. 1979. Müllerjeva močvirnica (*Epipactis muelleri*) tudi v Sloveniji. Proteus, 41, 7: 276–278.

Wraber T., Skoberne P. 1989. Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo narave, 14-15: 1–429.